

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานอาชีวศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับอาชีวศึกษา
  - 1.1 ความหมายของอาชีวศึกษา
  - 1.2 ข้อมูลพื้นฐานอาชีวศึกษา
  - 1.3 การจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาชีวศึกษา
  - 1.4 คุณลักษณะของเด็กไทยในประชาคมอาชีวศึกษา
  - 1.5 ประชาคมอาชีวศึกษาทางสังคมและวัฒนธรรม
2. แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานอาชีวศึกษาของสถานศึกษา
  - 2.1 ความสำคัญและความเป็นมาของประชาคมอาชีวศึกษา
  - 2.2 บทบาทการศึกษาในการสร้างประชาคมอาชีวศึกษา
  - 2.3 นโยบายขับเคลื่อนอาชีวศึกษาในสถานศึกษา
  - 2.4 แนวทางการดำเนินงานอาชีวศึกษาของสถานศึกษา
  - 2.5 องค์ประกอบการดำเนินงานอาชีวศึกษาของสถานศึกษา
  - 2.6 ปัญหาการดำเนินงานอาชีวศึกษาของสถานศึกษา
3. บริบทของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ในการดำเนินงานอาชีวศึกษาของสถานศึกษา
  - 3.1 ข้อมูลทั่วไป
  - 3.2 การพัฒนาสถานศึกษาสู่ประชาคมอาชีวศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
  - 3.3 บทบาทของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. แนวคิดเกี่ยวกับอาเซียนศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับอาเซียนศึกษาไว้ดังนี้

1.1 ความหมายของอาเซียนศึกษา

ศิริพร ด้านวิรุณผล และคณะ (2554, หน้า 4) ให้ความหมายไว้ว่า อาเซียนศึกษา หมายถึง องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับอาเซียน ทั้งในด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการเมือง โดยใช้กระบวนการสร้างความรู้ ความเข้าใจ กระบวนการกลุ่ม กระบวนการสำรวจ การสืบค้น กระบวนการนำเสนอข้อมูล กระบวนการสร้างความตระหนักกระบวนการคิดวิเคราะห์ และการใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสาร เพื่อให้ความรู้พื้นฐานอันจะเชื่อมโยงไปสู่ การพัฒนาการรวมตัวทาง เศรษฐกิจ ความมั่นคง การอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืนในสังคม มีสายสัมพันธ์ประวัติศาสตร์ และ มรดกทางวัฒนธรรมที่มีร่วมกันในภูมิภาคอาเซียน สามารถปฏิบัติตนได้ถูกต้อง และทันต่อ สถานการณ์โลก ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นพัฒนาตนเอง มีความภาคภูมิใจในความเป็นสมาชิกอาเซียน

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ (2560, เว็บไซต์) ให้ความหมายไว้ว่า อาเซียนศึกษา หมายถึง การเรียนการสอนแบบพหุสาขาวิชาที่เชื่อมโยงความรู้หลากหลายด้าน ทั้งมิติทางสังคม ภาษา วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การสื่อสาร และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภูมิภาคอาเซียน ด้วยเป้าหมายที่จะสร้างบัณฑิตที่มี คุณธรรม ความรู้และความคิดวิเคราะห์ ตลอดจนทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศ ทั้งภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษาราชการของอาเซียน และภาษาของประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ภาษาอินโดนีเซีย มลายู เวียดนาม และพม่า เป็นต้น

องค์กรการค้าสู่ความร่วมมือในอาเซียน (2561, เว็บไซต์) ให้ความหมายไว้ว่า อาเซียน ศึกษา หมายถึง หลักสูตรการเรียนรูปแบบใหม่ ถือกำเนิดขึ้นมาแบบพหุสาขาวิชาซึ่งเป็นการ เชื่อมโยงความรู้ในหลากหลายด้านรวมเข้าไว้ด้วยกัน ทั้งในเรื่องของมิติสังคม ภาษา วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง ตลอดจนเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การติดต่อสื่อสาร รวมทั้งการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภูมิภาคอาเซียน โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อสร้าง บัณฑิตที่มีทั้งคุณธรรม ความรู้ สามารถคิดวิเคราะห์เรื่องราวต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้ง ทักษะสำคัญ คือ การใช้ภาษาต่างประเทศอย่างคล่องแคล่ว ไม่ว่าจะเป็นภาษาอังกฤษอันเป็นภาษา ราชการของอาเซียน หรือภาษาประเทศเพื่อนบ้าน เช่น มลายู เวียดนาม พม่า เป็นต้น

สรุปได้ว่า อาเซียนศึกษา หมายถึง การเรียนการสอนที่เชื่อมโยงความรู้หลากหลายด้าน ทั้งในด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการเมือง โดยใช้กระบวนการสร้างความรู้ ความเข้าใจ กระบวนการกลุ่ม กระบวนการสำรวจ การสืบค้น กระบวนการนำเสนอข้อมูล กระบวนการสร้าง ความตระหนักกระบวนการคิดวิเคราะห์ และการใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสาร เพื่อให้ความรู้

พื้นฐานอันจะเชื่อมโยงไปสู่ การพัฒนาการรวมตัวทางเศรษฐกิจ ความมั่นคง การอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืนในสังคม มีสายสัมพันธ์ประวัติศาสตร์ และมรดกทางวัฒนธรรมที่มีร่วมกันในภูมิภาคอาเซียน สามารถปฏิบัติตนได้ถูกต้อง และทันต่อสถานการณ์โลก ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นพัฒนาตนเอง มีความภาคภูมิใจในความเป็นสมาชิกอาเซียน

1.2 ข้อมูลพื้นฐานอาเซียน

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานอาเซียนไว้โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ประวัติความเป็นมาของอาเซียน

อาเซียน หรือสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nations หรือ ASEAN) ก่อตั้งขึ้น โดย “ปฏิญญากรุงเทพฯ” (The Bangkok Declaration) ได้ลงนามร่วมกันที่วังสราญรมย์ กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2510 โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของสมาชิกผู้ก่อตั้งมี 5 ประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย โดยพันเอก (พิเศษ) ถนัด คอมันตร์ (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของไทย) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี วิทยาศาสตร์และการบริหาร ในเวลาต่อมา ได้มีประเทศต่าง ๆ เข้าเป็นสมาชิกเพิ่มเติม ได้แก่ บรูไนดารุสซาลาม (เป็นสมาชิก เมื่อ 7 มกราคม พ.ศ. 2527) เวียดนาม (วันที่ 28 กรกฎาคม พ.ศ. 2538) ลาว พม่า (วันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2540) และกัมพูชา (เมื่อวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2542) ตามลำดับ จากการรับกัมพูชาเป็นสมาชิก ทำให้อาเซียนมีสมาชิก ครบ 10 ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ปัจจุบันอาเซียนเป็นกลุ่มเศรษฐกิจภูมิภาคขนาดใหญ่ มีประชากร รวมกัน เกือบ 500 ล้านคน อาเซียนก่อตั้งเพื่อส่งเสริมความร่วมมือทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ส่งเสริมสันติภาพ และความมั่นคงของภูมิภาค ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับต่างประเทศ และองค์การระหว่างประเทศ นโยบายการดำเนินงานของอาเซียนจะเป็นผลจากการประชุมหารือในระดับหัวหน้ารัฐบาล ระดับรัฐมนตรี และเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียน การประชุมสุดยอด (ASEAN Summit) หรือการประชุมของผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียนเป็นการประชุมระดับสูงสุดเพื่อกำหนดแนวนโยบายในภาพรวม และเป็นโอกาสที่ประเทศสมาชิกจะได้ประกาศเป้าหมาย และแผนงานของอาเซียนในระยะยาวในรูปแบบต่าง ๆ ด้านเศรษฐกิจอาเซียนได้ลงนามจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area-AFTA) ในปี พ.ศ. 2535 เพื่อลดภาษีศุลกากรระหว่างกัน เพื่อช่วยส่งเสริมการค้าภายในอาเซียนให้มีปริมาณเพิ่มขึ้น ลดต้นทุน การผลิตสินค้า และดึงดูดการลงทุนจากด้านสังคม อาเซียนมีความร่วมมือเฉพาะด้าน เพื่อให้ประชาชนมีความสภาพความเป็นอยู่ที่ดี และมีการพัฒนา ในทุกด้าน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต “ประชาคมอาเซียน” (ASEAN Community) ประชาคมอาเซียนเป็น

เป้าหมายของการรวมตัวกันของประเทศสมาชิก อาเซียนภายในปี พ.ศ. 2558 โดยมีวิสัยทัศน์ร่วมของผู้นำอาเซียน คือ “การสร้างประชาคมอาเซียนที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง มีกฎเกณฑ์กติกาที่ชัดเจน และมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง” ทั้งนี้เพื่อสร้างประชาคมที่มีความแข็งแกร่ง สามารถสร้างโอกาสและรับมือสิ่งท้าทายทั้งทางด้านการเมืองความมั่นคง เศรษฐกิจ และภัยคุกคามรูปแบบใหม่ เพิ่มอำนาจต่อรองและขีดความสามารถการแข่งขันของอาเซียนในเวทีระหว่างประเทศทุกด้าน โดยให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดี สามารถประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจได้สะดวกมากขึ้น และประชาชนในอาเซียนมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียว หรือ “ครอบครัวเดียวกัน” มีความแข็งแกร่ง และมีภูมิทัศน์ที่ดี สมาชิกในครอบครัวมีความเป็นอยู่ที่ดี ปลอดภัย และสามารถค้าขายได้อย่างสะดวกมากยิ่งขึ้น โดยผู้นำอาเซียนได้รับรองเอกสาร “วิสัยทัศน์อาเซียน 2020” กำหนดเป้าหมายหลัก 4 ประการ เพื่อมุ่งพัฒนาอาเซียนไปสู่ “ประชาคมอาเซียน” (ASEAN Community) ให้เป็นผลสำเร็จภายในปี พ.ศ. 2563 (ค.ศ. 2020) (ยุพิน บัวคอม, 2557, หน้า 21)

สัญลักษณ์อาเซียน

สัญลักษณ์อาเซียนเป็นรูปรวงข้าวสีทอง 10 รวง มัดรวมกัน แสดงถึงประเทศสมาชิกอาเซียน ทั้ง 10 ประเทศ ที่รวมตัวกันเพื่อมิตรภาพและความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน อยู่ในพื้นวงกลมสีแดง สีขาว และสีน้ำเงิน

สีเหลือง หมายถึง ความรุ่งเรือง

สีแดง หมายถึง ความกล้าหาญและความก้าวหน้า

สีขาว หมายถึง ความบริสุทธิ์

สีน้ำเงิน หมายถึง สันติภาพและความมั่นคง

แสดงดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 สัญลักษณ์อาเซียน

หลักการพื้นฐานของอาเซียน

ประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ ได้ยอมรับในการปฏิบัติตามหลักการพื้นฐานในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างกัน ดังที่ปรากฏอยู่ในกฎบัตรอาเซียนซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของอาเซียน ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อกลางเดือนธันวาคม พ.ศ. 2551 โดยให้อาเซียนและรัฐสมาชิกอาเซียนปฏิบัติตามหลักการ ดังต่อไปนี้ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 5 - 6)

1. การเคารพเอกราช อธิปไตย ความเสมอภาค บูรณภาพแห่งดินแดนและอัตลักษณ์แห่งชาติของรัฐสมาชิกอาเซียนทั้งปวง
2. ความผูกพันและความรับผิดชอบร่วมกันในการเพิ่มพูนสันติภาพความมั่นคงและความมั่งคั่งของภูมิภาค
3. การไม่ใช้การรุกราน และการข่มขู่ว่าจะใช้หรือการใช้กำลัง หรือการกระทำอื่นใดในลักษณะที่ขัดต่อกฎหมายระหว่างประเทศ
4. การอาศัยการระงับข้อพิพาทโดยสันติ
5. การไม่แทรกแซงกิจการภายในของรัฐสมาชิกอาเซียน
6. การเคารพสิทธิของรัฐสมาชิกทุกรัฐในการดำรงประชาชาติของตน โดยปราศจากการแทรกแซง การบ่อนทำลาย และการบังคับจากภายนอก
7. การปรึกษาหารือที่เพิ่มพูนขึ้นในเรื่องที่มีผลกระทบอย่างร้ายแรงต่อผลประโยชน์ร่วมกันของอาเซียน
8. การยึดมั่นต่อหลักนิติธรรม ธรรมาภิบาล หลักการประชาธิปไตย และรัฐบาลตามรัฐธรรมนูญ
9. การเคารพเสรีภาพพื้นฐาน การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและการส่งเสริมความยุติธรรมทางสังคม
10. การยึดถือกฎบัตรสหประชาชาติ และกฎหมายระหว่างประเทศรวมถึงกฎหมายด้านมนุษยธรรมระหว่างประเทศที่รัฐสมาชิกอาเซียนยอมรับ
11. การละเว้นจากการมีส่วนร่วมในนโยบายหรือกิจกรรมใด ๆ รวมถึงการใช้ดินแดนของตนซึ่งดำเนินการ โดยรัฐสมาชิกอาเซียนหรือรัฐที่มีใช่สมาชิกอาเซียนหรือผู้กระทำที่ไม่ใช่รัฐใด ๆ ซึ่งคุกคามอธิปไตย บูรณภาพแห่งดินแดนหรือเสถียรภาพทางการเมืองและเศรษฐกิจของรัฐสมาชิกอาเซียน
12. การเคารพในวัฒนธรรม ภาษาและศาสนาที่แตกต่างกันของประชาชนอาเซียน โดยเน้นคุณค่าร่วมกันของประชาชนอาเซียนด้วยจิตวิญญาณของเอกภาพในความหลากหลาย

13. ความเป็นศูนย์กลางของอาเซียนในความสัมพันธ์ภายนอกทางการเมืองเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยคงไว้ซึ่งความร่วมมืออย่างแข็งขัน การมองไปภายนอก การไม่ปิดกั้นและการไม่เลือกปฏิบัติ

14. การยึดมั่นในกฎการค้าพหุภาคีและระบอบของอาเซียน ซึ่งมีกฎเป็นพื้นฐานสำหรับการปฏิบัติตามข้อผูกพันทางเศรษฐกิจอย่างมีประสิทธิภาพ และการลดอย่างค่อยเป็นค่อยไปเพื่อนำไปสู่การขจัดอุปสรรคทั้งปวงต่อการรวมตัวทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค ในระบบเศรษฐกิจซึ่งขับเคลื่อนโดยตลาด

กฎบัตรอาเซียน

กฎบัตรอาเซียน คือธรรมนูญของอาเซียน ที่จัดทำขึ้นรับรองการเป็นประชาคมอาเซียน ภายในปี พ.ศ. 2558 ประกอบด้วยบทบัญญัติ 13 บท 55 ข้อ โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อให้มีความน่าเชื่อถือ มีรูปแบบการทำงานที่มีประสิทธิภาพ
2. มีวัตถุประสงค์ในการทำงานที่ชัดเจนขึ้น
3. ทำให้อาเซียนมีสถานะเป็นนิติบุคคลแยกออกจากรัฐสมาชิก
4. เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กร ให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในโลก

ปัจจุบัน

ข้อกำหนดสำคัญในกฎบัตรอาเซียนมีฐานะเป็นนิติบุคคลอยู่บนพื้นฐานของกฎหมายระหว่างประเทศ เช่น การไม่แทรกแซงกิจการภายในของประเทศสมาชิก การระงับข้อพิพาทโดยสันติวิธี และการสร้างประชาคมอาเซียน

เสาหลัก 3 เสาของอาเซียน

1. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (The Asean Economic Community : AEC) มุ่งให้เกิดการรวมตัวทางเศรษฐกิจและการอำนวยความสะดวกในการติดต่อค้าขายระหว่างกัน พัฒนาให้เป็นตลาดร่วม (Single market) และเป็นฐานการผลิตอันเดียวกัน (Single production base) ซึ่งจะทำให้ภูมิภาคมีความเจริญมั่งคั่ง และสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่นได้ เพื่อความอยู่ดีกินดีของประชาชนในประเทศอาเซียน โดยมุ่งให้เกิดการไหลเวียนอย่างเสรีของสินค้า บริการ การลงทุนเงินทุน การพัฒนาทางเศรษฐกิจ การลดปัญหาความยากจน และความเหลื่อมล้ำทางสังคม ให้ได้ภายในปี พ.ศ. 2558 ทำให้อาเซียนเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวมีกฎระเบียบที่ดีด้านการเงิน ทรัพย์สินทางปัญญา นโยบายการแข่งขันทางการค้า และการคุ้มครองผู้บริโภคทั้งประชาคม โดยกำหนดจะให้เร่งพัฒนาพร้อมเป็น “ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” ให้ได้เร็วขึ้นจากกำหนดเดิมในปี พ.ศ. 2563 มาเป็นในปี พ.ศ. 2558 แทน และเสาหลักนี้เองที่จะส่งผลกระทบกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

2. ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (The Asean Political and Security Community : APSC) มุ่งให้ประเทศในภูมิภาคอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ความมั่นคง การปกครองแบบประชาธิปไตย การบริหารจัดการอย่างมีธรรมาภิบาล การส่งเสริมให้บรรลุความเจริญร่วมกันในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีระบบแก้ไขความขัดแย้งระหว่างกันได้ด้วยดี มีเสถียรภาพอย่างรอบด้าน มีกรอบความร่วมมือ เพื่อรับมือกับภัยคุกคามความมั่นคง ทั้งรูปแบบเดิมและรูปแบบใหม่ เพื่อให้ประชาชนมีความปลอดภัยและมั่นคงทำให้ประชาคมเป็นภูมิภาคที่เปิดกว้าง มีพลวัต และยืดหยุ่นได้ ในการตั้งรับภาวะผันผวนของเศรษฐกิจ มีหลักประกันที่ทำให้เกิดสันติสุขในอาเซียน

3. ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (The Asean Socio and Cultural Community : ASCC) เพื่อให้ประชาชนแต่ละประเทศอาเซียนอยู่ร่วมกันภายใต้แนวคิดสังคมที่เอื้ออาทร มีสวัสดิการทางสังคมที่ดี และมีความมั่นคงทางสังคมเน้นสัมพันธภาพระหว่างประชากรของชาติหนึ่งไปสู่อีกชาติหนึ่ง รัฐสภาของ 10 ประเทศ จะประสานร่วมมือกันในกิจกรรมต่าง ๆ สมาชิกของประชาคมอาเซียนจะไปมาหาสู่กันแลกเปลี่ยนใกล้ชิดระหว่างบุคลากรด้านการศึกษา สถาบันต่าง ๆ และภาคธุรกิจเอกชนในบรรดาประเทศสมาชิก รวมทั้งการปฏิสัมพันธ์ของบุคคลชั้นมืออาชีพ ศิลปิน นักเขียนและสื่อสารมวลชนของทั้ง 10 ประเทศ

เดิมกำหนดเป้าหมายที่จะตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2563 แต่ต่อมาได้ตกลงเลื่อนกำหนดให้เร็วขึ้นเป็นปี พ.ศ. 2558 นับเป็นการยกระดับความร่วมมือของอาเซียนเข้าสู่มิติใหม่ในการสร้างประชาคม โดยมีพื้นฐานที่แข็งแกร่งทางกฎหมาย และมีองค์การรองรับการดำเนินการสู่เป้าหมายดังกล่าวภายในปี พ.ศ. 2558 เพื่อให้อาเซียนมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน แรงงานฝีมืออย่างเสรี และเงินทุนที่เสรีขึ้น ต่อมาในปี พ.ศ. 2550 อาเซียนได้จัดทำพิมพ์เขียว เพื่อจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint) เป็นแผนบูรณาการงานด้านเศรษฐกิจให้เห็นภาพรวมในการมุ่งไปสู่ AEC ซึ่งประกอบด้วยแผนงานเศรษฐกิจในด้านต่าง ๆ พร้อมกรอบระยะเวลาที่ชัดเจนในการดำเนินการต่าง ๆ จนบรรลุเป้าหมาย ในปี พ.ศ. 2558 ในอนาคต AEC จะเป็นอาเซียน +3 โดยจะเพิ่มประเทศจีน เกาหลีใต้ และญี่ปุ่น จะมีการเจรจา อาเซียน +6 จะมีประเทศจีน เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์และอินเดียต่อไป

สรุปได้ว่า ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้มีการรวมตัวกันเป็นอาเซียน เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศสมาชิก เพื่อธำรงสันติภาพ ความมั่นคง เสริมสร้างเศรษฐกิจและความอยู่ดีกินดีของประชาชน และเพื่อส่งเสริมการพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรม ส่งเสริมความร่วมมือจากภายนอกและองค์การระหว่างประเทศต่าง ๆ อาเซียนมีกฎบัตรซึ่งเปรียบเสมือนธรรมนูญของอาเซียนที่มีการวางโครงสร้างองค์กรและกลไกในการดำเนินงานของอาเซียน เพื่อให้อาเซียนได้สามารถดำเนินกิจการ และปฏิบัติการกิจ ในนามขององค์กรได้อย่างมี

ระเบียบแบบแผน จนอาเซียนมีพัฒนาการมาตามลำดับ และในการพัฒนาสู่การเป็นประชาคมอาเซียน

1.3 การจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน

การจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนเป็นกระแสการปรับตัวที่หลายประเทศเชื่อว่าจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในอนาคต ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 34)

1. เปิดสอนอาเซียนศึกษา

การเปลี่ยนแปลงที่สะท้อนภาพชัดในหลายประเทศรวมถึงประเทศไทย กับการรุกเปิดสอนอาเซียนศึกษาในระดับที่มากกว่าเดิม เป้าหมายเพื่อให้นักเรียน ได้รู้จักและเรียนรู้การเป็นพลเมืองของอาเซียน โดยการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาพื้นฐานที่มีมาตรฐานร่วมกัน นอกจากนี้ยังโฟกัสไปที่การพัฒนาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ เพื่อสร้างความก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในระดับภูมิภาค ขณะที่อีกหลายประเทศมุ่งเน้นการพัฒนาอาชีวศึกษา เพื่อตอบโจทย์การพัฒนาอุตสาหกรรมที่กำลังเติบโต

2. หลักสูตรการศึกษาพื้นฐาน 10 ประเทศสมาชิกอาเซียน

กระทรวงที่รับผิดชอบด้านการศึกษาทั้ง 10 ประเทศ กำลังจัดทำกรอบแนวทางการจัดทำหลักสูตรการศึกษาพื้นฐานที่มีมาตรฐานร่วมกัน ในกลุ่มสาระวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ประวัติศาสตร์ พลศึกษา ICT จริยศึกษา ศิลปะ และ อัตลักษณ์ของประเทศในสมาชิกอาเซียน ทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยมีหลักสูตรเบื้องต้นอยู่แล้ว ประเทศไทยจึงได้เสนอเป็นเจ้าภาพจัดประชุมการทำกรอบแนวทางและตัวอย่างหลักสูตร นอกจากนี้ทั้ง 10 ประเทศเห็นพ้องร่วมกันด้วยว่าทุกประเทศจะต้องเรียนคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์เพิ่มมากขึ้น โดยประเทศที่มีความโดดเด่นในการส่งเสริมการเรียนการสอนในด้านนี้คือ สิงคโปร์ เห็นได้จากสิงคโปร์อยู่อันดับต้น ๆ ของผลการทดสอบนานาชาติหลายรายการ อย่างไรก็ตามมาเลเซีย และเวียดนาม เป็นอีกสองประเทศที่เร่งพัฒนาการสอนคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์อย่างหนัก ประเทศมาเลเซีย และสิงคโปร์เน้นการสอน STEM (Science Technology Engineering and Mathematics) เน้น การพัฒนาการศึกษาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ควบคู่กันไป เพื่อสร้างองค์ความรู้และพัฒนาประสิทธิภาพและผลิตภาพของประเทศ ส่วนรัฐบาลเวียดนามกำหนดเป้าหมายของการลงทุนทางการศึกษา เพื่อปลูกฝังแนวคิดการอาศัยฐานความรู้ด้านวิทยาศาสตร์มาประยุกต์เป็นเทคโนโลยีพัฒนาการเรียนรู้อื่นทั้งด้านวิทยาศาสตร์ ความคิดสร้างสรรค์และการจัดการ ตามแบบอย่างได้วันและเกาหลีใต้

การจัดอันดับนี้คำนวณจากอัตราความรู้หนังสือของผู้ใหญ่ และสัดส่วนของเด็กวัยเรียนที่ได้รับการศึกษาในระดับประถมจนถึงอุดมศึกษา นอกจากนี้ รายงาน World Competitiveness Online 2012 ได้จัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของ 59 ประเทศ โดยสถาบันเพื่อพัฒนาการจัดการ หรือ International Institute for Management Development (IMD) ยังพบอีกว่า ความสามารถทางการศึกษาที่แตกต่างกันของประเทศอาเซียนที่เข้าร่วมโครงการอีกด้วย IMD ได้จัดอันดับการศึกษาของสิงคโปร์ไว้ที่อันดับ 6 มาเลเซียอยู่อันดับที่ 33 ไทยอันดับที่ 52 อินโดนีเซีย 53 และฟิลิปปินส์ 57

3. ทักษะภาษาอังกฤษ

ความแตกต่างกันของ 10 ประเทศสมาชิกอาเซียน จึงนำมาซึ่งการพัฒนาการศึกษาที่แตกต่างกัน และ แม้ทุกประเทศจะเน้นการสอนภาษาอังกฤษ เพื่อให้ประชาชนของตนเองติดต่อสื่อสารกับชาวต่างชาติได้ ไม่ได้หมายความว่า รูปแบบการสอนและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษจะเหมือนกันทั้งหมด ประเทศที่เคยเป็นอาณานิคมของประเทศตะวันตกอย่างสิงคโปร์ และฟิลิปปินส์ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการ ส่วนมาเลเซียใช้เป็นภาษาที่สอง สิงคโปร์และฟิลิปปินส์จึงตั้งเป้าหมายที่จะก้าวเข้าสู่การเป็นศูนย์กลางการศึกษานานาชาติในภูมิภาค

ส่วนประเทศไทย เวียดนาม ลาว และพม่า ต่างก็เร่งพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ ให้ไทยพยายามเพิ่มห้องเรียนที่สอนเป็นภาษาอังกฤษในโรงเรียนรัฐบาล และกระตุ้นให้ครูใช้ภาษาอังกฤษในการสอนวิชาหลัก เวียดนามมีความกระตือรือร้นในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นอย่างมาก สำหรับภาษาไทยก็มีสถาบันการศึกษาหลายแห่ง โดยในมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนวิชาภาษาไทยเป็นวิชาเอก มีนักศึกษาสนใจเข้าเรียนกันพอสมควร เพราะสามารถออกมาประกอบอาชีพมีค่าตอบแทนซึ่งมีรายได้ดี

4. อาชีวศึกษาขยายตัว

การที่บุคลากรสายปฏิบัติการในภาคอุตสาหกรรมกำลังต้องการอย่างมากในกลุ่มประเทศอาเซียนหลายประเทศได้แก่ เวียดนาม ไทย ลาว และ พม่า หันมาให้ความสำคัญกับการพัฒนาอาชีวศึกษามากขึ้น เพื่อตอบโจทย์ความต้องการของประเทศเวียดนาม ขณะนี้มีสัดส่วนนักศึกษาที่เรียนสายอาชีวศึกษากับสายสามัญ อยู่ที่ร้อยละ 45.55 ไทยร้อยละ 39.61 และ ลาว ร้อยละ 30.70 เวียดนามตั้งเป้าจะเพิ่มจำนวนนักเรียนในสายอาชีวศึกษา ตามความต้องการของภาคอุตสาหกรรมเน้นประชาสัมพันธ์ทางสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ และมีหน่วยงานเพื่อแนะแนวการศึกษาให้แก่แก่นักเรียนสายนี้ ซึ่งถ้าเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยในการเพิ่มจำนวนนักเรียน

ลาวพยายามเพิ่มคุณภาพครู และจำนวนสถาบันที่เปิดสอนอาชีวศึกษา มีแผนการเพิ่มเงินเดือนให้ครู 2-3 เท่าตัว เพื่อดึงดูดคนเก่งเข้ามาเป็นครูอาจารย์ รวมถึงเปิดโอกาสให้ออกชนที่ต้องการ

เปิดสถาบันการศึกษาเปิดสอนในระดับอาชีวศึกษาได้ ส่วนพม่า นางอง ซาน ซูจี ผู้นำฝ่ายค้านพม่า เห็นว่า พม่าควรมีการฝึกอบรมด้านอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้น เพื่อผลิตกำลังคนรองรับการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมที่กำลังเติบโต เพราะที่ผ่านมาเน้นการศึกษาในระดับอุดมศึกษามากเกินไป อีกทั้งเห็นว่าควรปรับปรุงการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ประชาชนสามารถช่วยเหลือตนเองได้ ส่วนสิงคโปร์เป็นหนึ่งในประเทศที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาอาชีวศึกษามานานแล้ว อีกทั้งคุณภาพการเรียนการสอนเป็นที่ยอมรับจากสัดส่วนผู้เรียน ร้อยละ 65 ของนักศึกษาในประเทศนี้อยู่ในสายอาชีวศึกษา

5. ยกระดับการเรียนการสอน “สร้างนักปฏิบัติ”

เพื่อยกระดับคุณภาพนักศึกษาที่จบสายอาชีพครูอาชีวศึกษาของไทย ลาว มาเลเซีย อินโดนีเซีย และเวียดนาม รวมไปถึงจีน ยังได้รับการพัฒนาให้เพิ่มทักษะภาคปฏิบัติหรือทักษะการทำงานจริงมากขึ้น โดยการสนับสนุนจากประเทศเยอรมนี เพื่อที่ครูเหล่านี้จะสามารถถ่ายทอดทักษะการทำงานให้กับนักศึกษาของตนต่อไป ทั้ง 10 ประเทศ สมาชิกอาเซียนมีแผนการผลักดันให้นักเรียนสายอาชีพได้แลกเปลี่ยนระหว่างกันในประเทศสมาชิก รวมทั้งให้ผู้ที่เรียนจบด้านอาชีวศึกษาได้มีงานทำมากขึ้น โดยในอนาคตเตรียมสำรวจตำแหน่งงานในประเทศสมาชิก เพื่อเจาะลึกความต้องการตลาดแรงงานระดับภูมิภาค อาทิ ธุรกิจที่ต้องการงานด้านใดบ้าง เพื่อส่งนักเรียนของประเทศอาเซียนเข้าฝึกงาน และทำงานในประเทศนั้น ๆ ได้ในระดับที่สมดุลถึงแม้การจัดการศึกษาของแต่ละประเทศจะแตกต่างกันในรายละเอียด แต่สิ่งที่ทุกประเทศเห็นตรงกันคือ การยกระดับคุณภาพการศึกษาให้เป็นที่ยอมรับ เพื่อผลิตบุคลากรให้สามารถตอบโจทย์ความต้องการและการพัฒนาของประเทศ

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน เป็นการเปลี่ยนแปลงที่สะท้อนภาพชัดในหลายประเทศรวมถึงประเทศไทย เป้าหมายเพื่อให้ให้นักเรียนได้รู้จักและเรียนรู้การเป็นพลเมืองของอาเซียน โดยการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาพื้นฐานที่โฟกัสไปที่การพัฒนาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ เพื่อสร้างความก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในระดับภูมิภาค ขณะที่อีกหลายประเทศมุ่งเน้นการพัฒนาอาชีวศึกษา เพื่อตอบโจทย์การพัฒนาอุตสาหกรรมที่กำลังเติบโต

1.4 คุณลักษณะของเด็กไทยในประชาคมอาเซียน

การพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กไทยสู่ประชาคมอาเซียนให้ประสบผลสำเร็จ จำเป็นต้องกำหนดเป้าหมาย ได้แก่ คุณลักษณะของเด็กไทยที่จะพัฒนาสู่การเป็นประชาคมอาเซียนให้ชัดเจน ทั้งด้านความรู้ ทักษะ/กระบวนการ และเจตคติสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีการจัดประชุมและประชาพิจารณ์บุคลากรที่เกี่ยวข้องโดยตรง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเตรียมการและดำเนินการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ของ

มหาวิทยาลัย และหน่วยงานต่าง ๆ เช่น สถานทูต มหาวิทยาลัยภาครัฐและเอกชน ในการร่วมกำหนดคุณลักษณะเด็กไทยในประชาคมอาเซียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, หน้า 5) แสดงดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 คุณลักษณะของเด็กไทยในประชาคมอาเซียน

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, หน้า 6

คุณลักษณะเด็กไทยในประชาคมอาเซียนกำหนดคุณลักษณะ 3 ด้าน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, หน้า 7)

ด้านความรู้

1. มีความรู้เกี่ยวกับประเทศอาเซียนในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม
2. มีความรู้เกี่ยวกับอาเซียน
  - 2.1 จุดกำเนิดอาเซียน
  - 2.2 กฎบัตรอาเซียน
  - 2.3 ประชาคมอาเซียน
  - 2.4 ความสัมพันธ์กับภายนอกอาเซียน

ด้านทักษะ/กระบวนการ

1. ทักษะพื้นฐาน
  - 1.1 สื่อสารได้อย่างน้อย 2 ภาษา (ภาษาอังกฤษ และภาษาประเทศเพื่อนบ้านอีกอย่างน้อย 1 ภาษา)
    - 1.2 มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสร้างสรรค์
    - 1.3 มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสันติวิธี
    - 1.4 มีความสามารถในการทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่น
2. ทักษะพลเมือง/ความรับผิดชอบทางสังคม
  - 2.1 เคารพและยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม
  - 2.2 มีภาวะผู้นำ
  - 2.3 เห็นปัญหาสังคมและลงมือทำเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง
3. ทักษะการเรียนรู้และพัฒนาตน
  - 3.1 เห็นคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน
  - 3.2 มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้
  - 3.3 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล มีวิธีคิดอย่างถูกต้อง
  - 3.4 มีความสามารถในการจัดการ/ควบคุมตนเอง

ด้านเจตคติ

1. มีความภูมิใจในความเป็นไทย/ ความเป็นอาเซียน
2. ร่วมกันรับผิดชอบต่อประชาคมอาเซียน
3. มีความตระหนักในความเป็นอาเซียน
4. มีวิถีชีวิตประชาธิปไตย ยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล สันติวิธี /สันติธรรม

5. ยอมรับความแตกต่างในการนับถือศาสนา

6. ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สรุปได้ว่า การพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กไทยสู่ประชาคมอาเซียนให้ประสบผลสำเร็จ จำเป็นต้องกำหนดเป้าหมาย ได้แก่ คุณลักษณะของเด็กไทยที่จะพัฒนาสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ให้ชัดเจน ทั้งด้านความรู้ ทักษะ/กระบวนการ และเจตคติ บุคลากรที่เกี่ยวข้องโดยตรง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเตรียมการและดำเนินการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ในการร่วมกำหนดคุณลักษณะเด็กไทยในประชาคมอาเซียน ที่จะสามารถอยู่ร่วมในอาเซียนและร่วมเป็นส่วนหนึ่งของสมาชิกอาเซียน ได้อย่างมีคุณภาพ

1.5 ประชาคมอาเซียนทางสังคมและวัฒนธรรม

อาเซียนมุ่งหวังประโยชน์จากการรวมตัวเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน เพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และเสริมสร้างอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของอาเซียน โดยมีแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ซึ่งครอบคลุมความร่วมมือในหลายสาขา เช่น ความร่วมมือด้านการปราบปราม ยาเสพติด การพัฒนาชนบท การขจัดความยากจน สิ่งแวดล้อม การศึกษา วัฒนธรรม สตรี สาธารณสุข โรคเอดส์และเยาวชน เป็นต้น เป็นกลไกสำคัญเพื่อการบรรลุจุดหมายของประชาคม และรองรับการเป็นประชาคม (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2554, หน้า 17-18) ซึ่งเน้นใน 4 ด้าน ได้แก่

1. การสร้างประชาคมแห่งสังคมที่เอื้ออาทร
2. แก้ไขผลกระทบต่อสังคมอันเนื่องมาจากการรวมตัวทางเศรษฐกิจ
3. ส่งเสริมความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อมและการจัดการดูแลสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้อง
4. ส่งเสริมความเข้าใจระหว่างประชาชนในระดับรากหญ้าการเรียนรู้ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม รวมทั้งการรับรู้ข่าวสารซึ่งเป็นรากฐานที่จะนำไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียน

แผนงานจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน แผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (A Blue print for ASEAN Socio-Cultural Community) ได้กำหนดเป้าหมายในการดำเนินการเพื่อก้าวสู่ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ด้วยการพัฒนาศักยภาพมนุษย์โดยมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับประเทศในภูมิภาค ในขอบข่ายด้านการศึกษา โดยเฉพาะความร่วมมือด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อเสริมสร้างศักยภาพด้านเทคโนโลยี และทรัพยากรมนุษย์ในอาเซียน การจัดการศึกษาในแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ประกอบด้วย

1. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อาเซียนจะส่งเสริมความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน โดยประชาชนเข้าถึงโอกาสอย่างเที่ยงธรรมในการพัฒนามนุษย์ด้วยการส่งเสริมและลงทุนในด้านการศึกษา และการเรียนรู้ตลอดชีวิต การฝึกอบรมและการเสริมสร้างขีดความสามารถ ส่งเสริมนวัตกรรมและการประกอบการ ส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษ เทคโนโลยีสารสนเทศ วิทยาศาสตร์เชิงประยุกต์และเทคโนโลยี ในการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ

2. ความสำคัญด้านการศึกษา เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ : เน้นการบูรณาการด้านการศึกษา ให้เป็นวาระการพัฒนาของอาเซียน การสร้างสังคมความรู้โดยส่งเสริมการเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงส่งเสริมการเลี้ยงดู และพัฒนาเด็กปฐมวัย และการสร้างความตระหนักรับรู้เรื่องอาเซียนในกลุ่มเยาวชน ผ่านทางการศึกษาและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสร้างอัตลักษณ์อาเซียนบนพื้นฐานของมิตรภาพ และความร่วมมือซึ่งกันและกัน

มาตรการของประเทศสมาชิกอาเซียนเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานภายในปี พ.ศ. 2558 เพื่อจัดการไม่รู้หนังสือ โดยมีเป้าหมายที่จะบรรลุร้อยละเจ็ดสิบภายในปี พ.ศ. 2554 ประกอบด้วย

1. ปรับปรุงคุณภาพและความเหมาะสมของการศึกษารวมทั้งการฝึกอบรมทางด้านเทคนิควิชาชีพ และทักษะในการศึกษาในภูมิภาคอาเซียน โดยจัดทำโครงการให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการ รวมทั้งการฝึกอบรมครูผู้สอน และจัด โครงการแลกเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ด้านการศึกษาระดับสูง โดยเฉพาะในประเทศกัมพูชา ลาว เมียนมาร์ และเวียดนาม

2. ทบทวนเรื่องโครงการให้ทุนของอาเซียนเป็นระยะ เพื่อให้ทุนการศึกษามีลักษณะสมเหตุสมผล และสอดคล้องกันเพื่อผลลัพธ์ที่ดีขึ้น

3. ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศในการส่งเสริมการศึกษา และการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเฉพาะในกลุ่มที่ถูกกละเลยโดยการเปิดกว้างการศึกษาทางไกล และการศึกษาทางอินเทอร์เน็ต

4. ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายทางด้านการศึกษาในทุกๆระดับ ระหว่างสถาบันการศึกษา และสานต่อการสร้างเครือข่ายระหว่างมหาวิทยาลัย ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนนักเรียน เจ้าหน้าที่ด้านการศึกษา และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เชี่ยวชาญ รวมทั้งจัดตั้งกลุ่มวิจัยระหว่างสถาบันการศึกษาขั้นสูงในอาเซียน โดยประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับองค์การรัฐมนตรีศึกษาแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ซีมีโอ : SEAMEO) และเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (เอยูเอ็น)

5. ส่งเสริมการเข้าถึงการศึกษาอย่างเท่าเทียมสำหรับสตรีและเด็กผู้หญิง และส่งเสริมการแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดีในเรื่องความละเอียดอ่อนทางเพศในหลักสูตรการศึกษา

6. เสริมสร้างการประสานงานกับองค์การระหว่างประเทศ และองค์การในระดับภูมิภาค ทางด้านการศึกษา เพื่อเสริมสร้างคุณภาพของการศึกษาในภูมิภาค

7. บรรลุเรื่องค่านิยมร่วมและมรดกทางวัฒนธรรมในหลักสูตร รวมทั้งพัฒนาสื่อการสอนในเรื่องดังกล่าว โดยเริ่มในปี พ.ศ. 2551

8. จัดทำหลักสูตรเกี่ยวกับอาเซียนศึกษาทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และการศึกษาขั้นสูง

9. สานต่อโครงการพัฒนาผู้นำเยาวชนอาเซียนและโครงการใกล้เคียงที่มีเป้าหมายเดียวกัน และส่งเสริมการสร้างเครือข่ายศิษย์เก่าโครงการเยาวชนอาเซียนเพื่อส่งเสริมความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และความเข้าใจซึ่งกันและกัน

10. สนับสนุนการเรียนภาษาของประเทศสมาชิกอาเซียน และส่งเสริมการแลกเปลี่ยนผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษา

11. จัดการแข่งขันกีฬาอาเซียน ระดับมหาวิทยาลัย เยาวชนอาสาสมัครอาเซียน เพื่อสันติภาพ เกมคอมพิวเตอร์อาเซียน การแข่งขันโอลิมปิกวิทยาศาสตร์อาเซียน เพื่อส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์และความเข้าใจในหมู่เยาวชนของภูมิภาค

12. สานต่อการดำเนิน โครงการรางวัลเยาวชน อาทิรางวัลวันเยาวชนอาเซียน และโครงการสืบทอดกรรมเยาวชนที่ประสบความสำเร็จ (เทโยอาเซียน) เพื่อเป็นการแสดงการยกย่องบุคคลและองค์กรเยาวชนที่มีบทบาทช่วยส่งเสริมความคิดเกี่ยวกับอาเซียน และคุณค่าเกี่ยวกับอาเซียนในหมู่เยาวชนทั่วภูมิภาค

สรุปได้ว่า อาเซียนมุ่งหวังประโยชน์จากการรวมตัว เป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน เพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งเสริมการให้มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน เสริมสร้างอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของอาเซียน โดยมีแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ซึ่งครอบคลุมความร่วมมือในหลายสาขา ซึ่งในอนาคตจะเป็นกลไกสำคัญ เพื่อการบรรลุจุดมุ่งหมายของประชาคม และรองรับการเป็นประชาคมอาเซียนต่อไป

2. แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานอาเซียนศึกษาของสถานศึกษา

2.1 ความสำคัญและความเป็นมาของประชาคมอาเซียน

คำว่า “ASEAN” เป็นคำย่อมาจาก “Association of Southeast Asian Nations” แปลเป็นภาษาไทยอย่างเป็นทางการ โดยกระทรวงการต่างประเทศของไทยว่า “สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” ที่มาของชื่อ “ASEAN” ปรากฏในคำประกาศปฏิญญาอาเซียนที่กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2510 ว่า “รัฐมนตรีแห่งสหภาพซีเดียม ด้านการเมือง/รัฐมนตรีว่าการ

กระทรวงการต่างประเทศอินโดนีเซีย รองนายกรัฐมนตรีแห่งมาเลเซีย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศฟิลิปปินส์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศสิงคโปร์ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศไทย ประกาศ ณ ที่นี้ให้ก่อตั้งสมาคมเพื่อความร่วมมือแห่งภูมิภาคสำหรับประเทศแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยให้ใช้ชื่อว่า “Association of Southeast Asian Nations (ASEAN)” และคำว่า “ประชาคมอาเซียน” (ASEAN Community) เป็นการสร้างสังคมภูมิภาคให้พลเมืองของทั้งสิบรัฐสมาชิกอาเซียนอยู่ร่วมกันฉันญาติมิตรในครอบครัวเดียวกัน หรือเป็นเพื่อนร่วมชุมชนคนหมู่บ้านเดียวกัน อาเซียนหรือสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ก่อตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างประเทศในภูมิภาค ชำรงไว้ซึ่งสันติภาพ เสถียรภาพ และความมั่นคงทางการเมือง สร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจ การพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรม การกีดกันอยู่ดีบนพื้นฐานของความเสมอภาค และผลประโยชน์ร่วมกันของประเทศสมาชิกทั้ง 10 ประเทศ ได้แก่ ประเทศไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ บรูไน เวียดนาม ลาว พม่า และกัมพูชา

อาเซียนเป็นภูมิภาคที่มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว และเป็นตัวอย่างของการรวมตัวของกลุ่มประเทศที่มีพลังต่อรองในเวทีการเมืองและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ความก้าวหน้าของอาเซียน มีปัจจัยจากความไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างรัฐสมาชิก อันก่อให้เกิดบรรยากาศที่สร้างสรรค์และเอื้อต่อความร่วมมือระหว่างกัน ทำให้สถานการณ์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้เปลี่ยนผ่านจากสภาวะแห่งความตึงเครียด และการเผชิญหน้าในยุคสงครามเย็นมาสู่ความมีเสถียรภาพ ความมั่นคงและความร่วมมืออย่างใกล้ชิดในปัจจุบัน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินงานโครงการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน ได้แก่ โครงการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน (Spirit of ASEAN) โดยคัดเลือกโรงเรียนเข้าร่วมโครงการ เพื่อพัฒนาให้มีความพร้อมและศักยภาพในการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน เป็นศูนย์การเรียนรู้อาเซียน จำนวน 68 โรงเรียน แบ่งเป็นโรงเรียน 3 รูปแบบ คือ 1) โรงเรียนซิสเตอร์ สกูล (Sister school) จำนวน 30 โรงเรียน 2) โรงเรียนบัฟเฟอร์ สกูล (Buffer school) จำนวน 24 โรงเรียน 3) โรงเรียนอาเซียน โฟกัส สกูล (ASEAN focus school) จำนวน 14 โรงเรียน ทั้งนี้มีโรงเรียนที่เป็นเครือข่ายมากกว่า 500 โรงเรียน ที่เข้าร่วมโครงการดังกล่าว ขณะนี้กำลังดำเนินการพัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียนและจัดกิจกรรมในโรงเรียน เพื่อสร้างความตระหนักเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน

ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาโรงเรียนได้จัดกิจกรรมหลากหลาย เช่น การเรียนรู้ผ่านสื่ออุปกรณ์ รูปภาพ วิดีทัศน์ นิทรรศการ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ รวมถึงการติดต่อกับโรงเรียนในประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียนทางสื่อ ICT (Information communication technology) ซึ่ง

กิจกรรมที่กล่าวมาเป็นการออกแบบและจัดประสบการณ์ เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนในโรงเรียนที่เป็นศูนย์อาเซียน และโรงเรียนเครือข่ายได้ลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งเป็นไปตามแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ประสบการณ์ตรง และมีกิจกรรมค่ายสร้างสรรค์ที่เน้นการสร้างความรู้ความตระหนักเรื่องประชาคมอาเซียน ในการจัดกิจกรรมพัฒนาความรู้และเสริมสร้างความเป็นพลเมืองอาเซียนให้ผู้เรียนจะช่วยเพิ่มศักยภาพในการเรียนรู้ให้ผู้เรียน อันจะเป็นพลังการขับเคลื่อนการพัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียนในทุกพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, หน้า 1 - 2)

2.2 บทบาทการศึกษาในการสร้างประชาคมอาเซียน

การเสริมสร้างความร่วมมือด้านการศึกษา เพื่อบรรลุประชาคมอาเซียนนั้น การศึกษาถือว่าเป็นเครื่องมือพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลางและมีความรับผิดชอบทางสังคม เน้นย้ำถึงบทบาทการศึกษาในการสร้างประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย 3 เสาหลัก ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555, หน้า 6)

1. บทบาทภาคการศึกษาในเสาการเมืองและความมั่นคงของอาเซียน

1.1 สนับสนุนความเข้าใจและความตระหนักรับรู้เรื่อง กฎบัตรอาเซียนผ่านหลักสูตรอาเซียนในโรงเรียน และเผยแพร่กฎบัตรอาเซียนที่แปรเป็นภาษาต่าง ๆ ของชาติในอาเซียน

1.2 ให้น้ำหนักหลักการประชาธิปไตยให้มากขึ้น เคารพในสิทธิมนุษยชน และคำนิยมในเรื่องแนวทางสันติภาพในหลักสูตรของโรงเรียน

1.3 สนับสนุนความเข้าใจและความตระหนักรับรู้ให้หลากหลายทางวัฒนธรรม ประเพณี และความเชื่อในภูมิภาคในหมู่อาจารย์ผ่านการฝึกอบรม โครงการแลกเปลี่ยนและการจัดตั้งข้อมูลพื้นฐานออนไลน์

1.4 จัดให้มีการประชุมผู้นำโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอในฐานะที่เป็นพื้นฐานสำหรับการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นในภูมิภาคอาเซียน การสร้างศักยภาพและเครือข่ายรวมทั้งการยอมรับการดำรงอยู่ของเวทีโรงเรียนอาเซียนตะวันออกเฉียงใต้

2. บทบาทของภาคการศึกษาในเสาเศรษฐกิจอาเซียน

พัฒนากรอบทักษะภายในประเทศของแต่ละประเทศสมาชิกเพื่อช่วยสนับสนุนมุ่งไปสู่การจัดทำการยอมรับทักษะในอาเซียน ดังนี้

2.1 สนับสนุนการขับเคลื่อนของนักเรียน นักศึกษาให้ดีขึ้น โดยพัฒนาบัญชีรายการระดับภูมิภาคของอุปกรณ์สารสนเทศด้านการศึกษาที่ประเทศสมาชิกอาเซียนจัดหาให้

2.2 สนับสนุนการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือในภาคอาเซียน โดยผ่านกลไกความร่วมมือในระดับภูมิภาคระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน ซึ่งจะต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการพยายามในการปกป้องและปรับปรุงมาตรฐานทางการศึกษาและวิชาชีพ

2.3 พัฒนามาตรฐานด้านอาชีพบนพื้นฐานของความสามารถในภูมิภาคอาเซียน โดยมุ่งไปที่การสนับสนุนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้สามารถแข่งขันได้ทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก และเพื่อสนองตอบต่อความต้องการของภาคอุตสาหกรรม โดยประสานตามขบวนการภายใต้กรอบการประชุมรัฐมนตรีอาเซียนว่าด้วยแรงงาน

3. บทบาทของภาคการศึกษาในเสาสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

3.1 พัฒนาเนื้อหาสาระร่วมในเรื่องอาเซียนสำหรับโรงเรียน เพื่อให้เป็นตัวอย่างอิงสำหรับการฝึกอบรมและการสอนของครูอาจารย์

3.2 เสนอให้มีหลักสูตรปริญญาด้านศิลปวัฒนธรรมอาเซียนในมหาวิทยาลัยและเสนอให้มีภาษาประจำชาติของอาเซียนให้เป็นภาษาต่างประเทศวิชาเลือกในโรงเรียน

3.3 สนับสนุนโครงการระดับภูมิภาค ที่มุ่งเน้นการส่งเสริมการตระหนักรับรู้เกี่ยวกับอาเซียนให้แก่เยาวชน รองรับการมีอยู่ของโครงการอื่น ๆ นอกเหนือจากนี้ เช่น การนำเที่ยวโรงเรียนอาเซียน โครงการแลกเปลี่ยนนักเรียนนักศึกษาอาเซียน การประชุมเยาวชนอาเซียน ด้านวัฒนธรรม การประชุมสุดยอดเยาวชนนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยอาเซียน การประชุมเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน และการประกวดสุนทรพจน์ระดับเยาวชน

3.4 สนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีพในประเทศสมาชิกอาเซียน โดยการสนับสนุนการศึกษาสำหรับทุกคน

3.5 มีการประชุมวิจัยทางการศึกษาอาเซียน เพื่อส่งเสริมความร่วมมือทางการวิจัยและพัฒนาในภูมิภาคให้เป็นเวทีสำหรับนักวิจัยจากประเทศสมาชิก เพื่อแลกเปลี่ยนมุมมองในประเด็นและเรื่องที่เกี่ยวข้องของภูมิภาค

3.6 สนับสนุนความเข้าใจและการตระหนักรับรู้ในประเด็นเรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในภูมิภาคอาเซียน โดยการบูรณาการให้อยู่บนหลักของโรงเรียน และการมอบรางวัลโรงเรียนสีเขียวอาเซียน

3.7 เฉลิมฉลองวันอาเซียน (วันที่ 8 สิงหาคม) ในโรงเรียนเฉพาะในเดือนสิงหาคม ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การร้องเพลงชาติอาเซียน การจัดการแข่งขันเรื่องประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอาเซียน การจัดแสดงเครื่องหมายและสัญลักษณ์อื่น ๆ ของอาเซียนการจกถ่ายเยาวชนอาเซียน เทศกาลเยาวชนอาเซียน และวันเด็กอาเซียน

สรุปได้ว่า สถานศึกษามีบทบาทโดยตรงในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลางและมีความรับผิดชอบทางสังคม เน้นย้ำถึงบทบาทการศึกษาในการสร้างประชาคมอาเซียน

2.3 นโยบายขับเคลื่อนอาเซียนศึกษาในสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายขับเคลื่อนอาเซียนศึกษาในสถานศึกษาประกอบด้วย 5 นโยบาย ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555, หน้า 10 -11)

นโยบายที่ 1 การเผยแพร่ความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และเจตคติที่ดีเกี่ยวกับอาเซียนเพื่อสร้างความตระหนักและเตรียมความพร้อมของครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน นักศึกษา และประชาชน

นโยบายที่ 2 การพัฒนาศักยภาพของนักเรียน นักศึกษา และประชาชนให้มีทักษะที่เหมาะสม เพื่อเตรียมความพร้อมในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน เช่น ความรู้ภาษาอังกฤษ ภาษาเพื่อนบ้าน เทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะความชำนาญการที่สอดคล้องกับการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงทางอุตสาหกรรม และการเพิ่ม โอกาสในการหางานทำของประชาชน รวมทั้งการพิจารณาแผนผลิตกำลังคน

นโยบายที่ 3 การพัฒนามาตรฐานการศึกษาเพื่อส่งเสริมการหมุนเวียนของนักศึกษา และครูอาจารย์ในอาเซียน รวมทั้งให้มีการยอมรับในคุณสมบัติทางวิชาการร่วมกันในอาเซียน การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันต่าง ๆ และการแลกเปลี่ยนเยาวชน การพัฒนาระบบการศึกษาทางไกล ซึ่งช่วยการสนับสนุน การศึกษาตลอดชีวิต การส่งเสริมการปรับปรุงการศึกษา ด้านอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมทางวิชาชีพทั้งในขั้นต้นและขั้นต่อเนื่อง ตลอดจนการส่งเสริมและเพิ่มพูนความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาของประเทศสมาชิกอาเซียน

นโยบายที่ 4 การเตรียมความพร้อมเพื่อเปิดเสรีการศึกษาในอาเซียนเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประกอบด้วย การจัดทำความตกลงยอมรับร่วมด้านการศึกษา การพัฒนาความสามารถ ประสบการณ์ในวิชาชีพสำคัญต่าง ๆ เพื่อรองรับการเปิดเสรีการศึกษาควบคู่กับการเปิดเสรีด้านการเคลื่อนย้ายแรงงาน

นโยบายที่ 5 การพัฒนาเยาวชนเพื่อเป็นทรัพยากรสำคัญในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน

นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการยังได้กำหนดยุทธศาสตร์ เกี่ยวกับการปรับตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนหรือประชาคมโลก โดยการส่งเสริมการพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการศึกษา การวิจัยและพัฒนาและการฝึกอบรมนานาชาติในภูมิภาค มีการส่งเสริมความร่วมมือด้าน การศึกษากับประเทศต่าง ๆ และองค์การระหว่างประเทศ และแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างผู้เรียน ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา กำหนดมาตรฐานการเชิงรับและเชิงรุกเพื่อรองรับการเปิด

เสรีทางการค้าและบริการด้านการศึกษา รวมทั้งส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาสากลเป็นภาษาที่สองตั้งแต่ระดับขั้นพื้นฐานและการเรียนรู้ภาษาที่สาม และส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาจัดหลักสูตรนานาชาติ หรือหลักสูตรสมทบร่วมกับสถาบันต่างประเทศ หนึ่งในการพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการนั้น ได้เสนอยุทธศาสตร์และชุดโครงการสำคัญ (Flagship) ระดับกระทรวงที่สอดคล้องกับนโยบายด้านการศึกษา ตามที่ได้แถลงต่อรัฐสภา 7 ประการ ซึ่งในยุทธศาสตร์ ที่ 7 ได้กล่าวถึงการเพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์ เพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน โดยมีชุดโครงการสำคัญ ได้แก่ 1) ชุดโครงการสร้างความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และ 2) ชุดโครงการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษากับภาคเอกชน เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ และปริมาณเพียงพอตามความต้องการของภาคการผลิตและบริการ ดังนั้นจึงเห็นว่านโยบายและยุทธศาสตร์ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดมาข้างต้นนั้น หน่วยงานระดับปฏิบัติจะสามารถนำไปขับเคลื่อนสถานศึกษาให้เข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 แนวทางการดำเนินงานอาเซียนศึกษาของสถานศึกษา

การดำเนินงานอาเซียนศึกษาของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาเด็กไทยให้มีศักยภาพและคุณลักษณะที่จะดำรงชีวิตในประชาคมอาเซียนได้อย่างมีความสุข หน่วยงานด้านการศึกษาทุกระดับ ตลอดจนทุกภาคส่วนในสังคมจะต้องร่วมมือกัน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, หน้า 13 - 16)

1. แนวทางการบริหารจัดการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตาม ประเมินผล เพื่อให้การดำเนินงานพัฒนาการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนบรรลุเป้าหมาย ดังนี้

1.1 กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ โครงการ และกิจกรรมในการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน

1.2 แต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์

1.3 ประชุม/อบรม/ชี้แจง/สร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนแก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ ครู และผู้เกี่ยวข้อง

1.4 สนับสนุนและจัดสรรงบประมาณให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในการดำเนินงาน

1.5 พัฒนาสื่อสำหรับสถานศึกษานำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.6 เสริมสร้างความตระหนัก ความรู้ และความเข้าใจ เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน

1.7 ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การประกวด การแข่งขัน การจัดกิจกรรม การแลกเปลี่ยนนักเรียน เป็นต้น

1.8 ส่งเสริม สนับสนุนให้จัดตั้งองค์กรดำเนินงานเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน เช่น สมาคม/ชมรมครูอาเซียน

1.9 กำกับติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานของเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

1.10 ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในรูปแบบที่หลากหลาย

2. แนวทางการบริหารจัดการของเขตพื้นที่การศึกษา

การบริหารจัดการพัฒนาการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนให้บรรลุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ เขตพื้นที่ศึกษาคควมีแนวทางการบริหารจัดการ ดังนี้

2.1 แต่งตั้งคณะกรรมการ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษาานิเทศก์ ผู้อำนวยการสถานศึกษา และบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้อง

2.2 ประชุมคณะกรรมการ สร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักในการดำเนินงานตลอดแนว พร้อมวางแผนกำหนดกิจกรรม ปฏิทินดำเนินงาน

2.3 ส่งเสริม สนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินงานของเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา เช่น งบประมาณ บุคลากร วัสดุ ครุภัณฑ์ เอกสาร เป็นต้น

2.4 วางแผนพัฒนาครู ผู้บริหาร บุคลากรในโรงเรียน และผู้เกี่ยวข้อง

2.5 จัดตั้งเครือข่ายในระดับเขตพื้นที่ มีผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด ผู้แทนหอการค้าจังหวัด ผู้แทนฝ่ายความมั่นคง ผู้แทนฝ่ายวัฒนธรรม ผู้แทนองค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้แทนสถาบันอุดมศึกษา เป็นต้น

2.6 กำหนดให้มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานการพัฒนาการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนเป็นประจำทุกปีการศึกษา ในช่วงวันอาเซียน (วันที่ 8 สิงหาคมของทุกปี) หรือช่วงเวลาที่เหมาะสม โดยกำหนดให้มีกิจกรรมประกวด แข่งขัน อันแสดงให้เห็นถึงความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน

2.7 ส่งเสริม สนับสนุนให้จัดตั้งองค์กรดำเนินงานเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน เช่น สมาคม/ชมรมครูอาเซียน

2.8 กำหนดให้มีการวางแผนการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลอย่างเป็นระบบ และรายงานการดำเนินงาน

2.9 ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในรูปแบบที่หลากหลาย

3. แนวทางการบริหารจัดการของสถานศึกษา

การบริหารจัดการพัฒนาการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน ให้บรรลุเป้าหมาย สถานศึกษาควรมีแนวทางทางการดำเนินงานและจัดการ ดังนี้

3.1 แต่งตั้งคณะกรรมการ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบการพัฒนาการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน และผู้แทนจากหน่วยงานองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน

3.2 ประชุมคณะกรรมการ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนัก ในการดำเนินงานตลอดแนว พร้อมวางแผนกำหนดกิจกรรม/ปฏิทินการดำเนินงาน

3.3 ส่งเสริม สนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินงาน เช่น งบประมาณ บุคลากร วัสดุ ครุภัณฑ์ เอกสาร เป็นต้น

3.4 วางแผนพัฒนาครู บุคลากร และผู้เกี่ยวข้องให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.5 จัดตั้งเครือข่ายในสถานศึกษา มีผู้เกี่ยวข้อง เช่น นายอำเภอ ผู้แทนฝ่ายวัฒนธรรม ผู้แทนสำนักงานเทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น

3.6 กำหนดให้มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การดำเนินงานพัฒนาการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนเป็นประจำทุกปี โดยกำหนดให้มีกิจกรรมประกวด แข่งขัน อันแสดงให้เห็นถึงความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน

3.7 กำหนดให้มีการนิเทศภายในสถานศึกษาตามอย่างเป็นระบบ

3.8 สนับสนุนให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาเป็นสมาชิกสมาคม/ชมรมครูอาเซียนทั้งในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับชาติ

3.9 มีการสรุปและรายงานผลการดำเนินงาน พร้อมประชาสัมพันธ์การดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในรูปแบบที่หลากหลาย

4. แนวทางการส่งเสริมสนับสนุนของหน่วยงาน องค์กร เครือข่ายอื่น ๆ

4.1 จัดทำโครงการผู้นำเยาวชนอาเซียนในเชิงวิชาการ สันทนาการ วัฒนธรรม และให้ผู้เข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้

4.2 บูรณาการขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต เพื่อเสริมสร้างพลังแก่เยาวชนอาเซียน

4.3 สร้างความรู้สึกร่วมกันหนึ่งเดียวกันด้วยการจัดตั้งเครือข่ายเยาวชนอาเซียน พัฒนาเครือข่ายผู้นำเยาวชนอาเซียน ให้มีความแข็งแกร่งระดับภูมิภาคในด้านต่าง ๆ (ประเพณี วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม) ด้วยการให้อำนาจของรัฐ ภาคเอกชน และหน่วยงานอื่นเข้ามามีส่วนร่วม

4.4 ใช้ศิลปะ วัฒนธรรม และสื่อเทคโนโลยี เป็นสื่อในการพัฒนาวัฒนธรรมของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคอาเซียน

4.5 ส่งเสริมภาวะผู้นำเพื่อนำไปสู่การเชื่อมโยงเครือข่ายด้านการศึกษาทั้งในและนอกโรงเรียน ควบคู่ไปกับการส่งเสริมมิตรภาพและความร่วมมือระหว่างกันในภูมิภาค

4.6 ส่งเสริมให้เยาวชนแบ่งปันความคิดและเป้าหมายร่วมกันด้วยการสร้างเครือข่าย และนำเทคโนโลยีมาใช้ เพื่อให้มีความเข้าใจร่วมกันภายใต้การสนับสนุนขององค์กรภาครัฐและเอกชน

4.7 จัดทำโครงการเสียดวงจากเยาวชนอาเซียนสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ข้อเสนอของเยาวชนอาเซียนเป็นรูปธรรมได้แก่ โครงการอาสาสมัครสอนหนังสือแก่เยาวชนด้อยโอกาส โดยจัดตั้งเครือข่ายยุวทูตด้านการศึกษาในอาเซียน เพื่อสนับสนุนพลังของเยาวชนในการจัดการศึกษาแก่ผู้ด้อยโอกาสให้ได้รับการศึกษาตลอดชีวิต

4.8 จัดตั้งชมรมวัฒนธรรมอาเซียนในสถานศึกษา เพื่อเผยแพร่กิจกรรมและวัฒนธรรมที่หลากหลายของภูมิภาค

4.9 มีเว็บไซต์เป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารระหว่างเยาวชนอาเซียน เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี และเครือข่ายของเยาวชนอาเซียน

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนให้บรรลุเป้าหมายนั้น หน่วยงานด้านการศึกษาทุกระดับ ตลอดจนทุกภาคส่วนในสังคมจะต้องร่วมมือกัน ทั้งนี้ผู้เกี่ยวข้องของทุกภาคส่วน ต้องรวมพลังกันให้การส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

2.5 องค์ประกอบการดำเนินงานอาเซียนศึกษาของสถานศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบการดำเนินงานอาเซียนศึกษาของสถานศึกษาไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554, หน้า 19 - 24) กล่าวว่า ในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เกิดความสำเร็จที่ตัวนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อความสำเร็จที่ยั่งยืน ทั้งตัวนักเรียนเองและสถานศึกษา จำเป็นจะต้องดำเนินงานตามหลักการพัฒนาสถานศึกษาทั้งระบบ โดยบูรณาการการบริหารสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนในทุกด้าน ทั้งด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และงานบริหารงานทั่วไป โดยให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมคิดร่วมทำ โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา และ 4) ด้านการจัดกิจกรรมสัมพันธ์

จารุวรรณี แพร์ศรีสกุล (2556, หน้า 5) ได้ศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยศึกษาตามแนวทางหลัก 4 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านการบริหารบุคลากร 3) ด้านการบริหารจัดการเรียนรู้ และ 4) ด้านการบริหารจัดการเครือข่ายและชุมชนสัมพันธ์

จุฑามาศ เหลืองอร่าม (2561, หน้า 246) ได้ศึกษาการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาต้นแบบอาเซียนศึกษาระดับประถมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี โดยศึกษาใน 5 ด้าน คือ 1) การบริหารจัดการด้านบุคคล 2) หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 3) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และ 4) การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา

สิริกานต์ เอื้อธารากุล (2559, หน้า 3) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง ภายใต้กรอบแนวคิดการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา คือ ทรัพยากรมนุษย์ เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการบริหารจัดการ

สรวิศ ทนุการ (2558, หน้า 6) ได้ศึกษาความพร้อมในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยใช้แนวคิดสภาพปัจจุบันและความคาดหวังในการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาในสังกัด มีองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ 1) การบริหารจัดการ 2) การพัฒนาครูผู้สอน 3) การส่งเสริม สนับสนุนจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และ 4) การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

เกียรติมณูญ บัวชื่น (2557, หน้า 4) ได้ศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ตามขอบข่ายการดำเนินงานใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมในโรงเรียน และด้านการจัดกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์

ผู้วิจัยจึงสรุปเป็นตารางสังเคราะห์องค์ประกอบการดำเนินงานอาเซียนศึกษาของสถานศึกษา แสดงดังตาราง 1

ตาราง 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบการดำเนินงานอาชีวศึกษาของสถานศึกษา

การดำเนินงานอาชีวศึกษาของ สถานศึกษา	นักวิชาการ/หน่วยงาน						รวม
	สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554)	จากรรณิ แพร์ศรีสกุล (2556)	จุฑามาศ เหลืองอร่าม (2561)	ศิริกานต์ เอื้อธรากุล (2559)	ศรวิศ ทุนการ (2558)	เกียรติมนูญ บัวชื่น (2557)	
1. ด้านการบริหารจัดการ	✓	✓		✓	✓	✓	5
2. ด้านการจัดการเรียนรู้	✓	✓	✓			✓	4
3. ด้านการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา	✓		✓			✓	3
4. ด้านการจัดกิจกรรมสัมพันธ์/ ชุมชนสัมพันธ์	✓	✓				✓	3
5. ด้านการบริหารบุคลากร/ พัฒนาครูผู้สอน		✓	✓	✓	✓		4
6. ด้านทรัพยากรเงิน				✓			1
7. ด้านวัสดุอุปกรณ์				✓			1
8. ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน					✓		1
9. ด้านการส่งเสริม สนับสนุนจาก ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง					✓		1

จากตาราง 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบการดำเนินงานอาชีวศึกษาของสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงสรุปองค์ประกอบการดำเนินงานอาชีวศึกษาของสถานศึกษา โดยเลือกจากองค์ประกอบที่มีคะแนน 3 ขึ้นไป ได้ 5 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา 4) ด้านการจัดกิจกรรมสัมพันธ์ และ 5) ด้านการบริหารบุคลากร โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554, หน้า 19) ให้แนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาในการเข้าสู่อาชีวศึกษา ด้านการบริหารจัดการว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะ

ผลักดันให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมาย ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพและความสำเร็จก็คือ ผู้บริหารที่ต้องรับรู้ เข้าใจ และยอมรับงานอย่างจริงจัง ซึ่งมีกระบวนการในการบริหารจัดการของสถานศึกษาที่สำคัญ ดังนี้

1. นำเรื่องอาเซียนเข้าเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดเป้าหมาย นโยบาย และวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานของสถานศึกษา
2. สร้างความเข้าใจร่วมกันในเป้าหมาย นโยบาย และวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานให้ผู้เกี่ยวข้องทั้งผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและนักเรียน
3. กำหนดแนวทางการดำเนินงานที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม
4. กำหนดบทบาทหน้าที่ของฝ่ายต่าง ๆ อย่างชัดเจน
5. มีการจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อาเซียนในสถานศึกษา
6. สร้างแรงจูงใจแก่บุคลากรในโรงเรียนที่ร่วมดำเนินงานอย่างจริงจัง
7. มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงาน
8. จัดสรรงบประมาณ สนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินงานอย่างเพียงพอ
9. พัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาโดยเฉพาะครูผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียน
10. จัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับอาเซียน
11. มีการสร้างเครือข่ายการดำเนินงานกับผู้นำชุมชน ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐและเอกชน
12. มีการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

จารุวรรณิ แพร่ศรีสกุล (2556, หน้า 5) สรุปไว้ว่า ด้านการบริหารจัดการ คือ การจัดการศึกษาโดยกำหนดแนวทางในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน กำหนดแนวทางในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน กำหนดทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และมีการประเมิน กำกับ ติดตาม ประเมินผล และประชาสัมพันธ์ให้แก่โรงเรียนและชุมชนได้ทราบถึงผลการดำเนินงาน และปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพและความสำเร็จก็คือ ผู้บริหารที่ต้องยอมรับ เข้าใจ สนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินงาน และยอมรับที่จะพัฒนาสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยการบริหารควรยึดแนวทางการดำเนินงานตามกฎบัตรอาเซียน

สรวิศ ทนุการ (2558, หน้า 6) สรุปไว้ว่า การบริหารจัดการ หมายถึง การที่สถานศึกษามี การดำเนินการ กำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียน จัดทำพันธกิจและแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการ การศึกษาของโรงเรียน ร่วมกับชุมชนในการระดมทรัพยากร จัดทำรูปแบบการจัดการเรียนรู้สู่ ประชาคมอาเซียนพร้อมทั้งหาแนวทางและวิธีการพัฒนาครู มีการนิเทศติดตามการดำเนินงานการ จัดการเรียนรู้ และส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน จัดหาสื่อและแหล่ง เรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ ใช้ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการที่ส่งเสริมการ เรียนรู้ และจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน

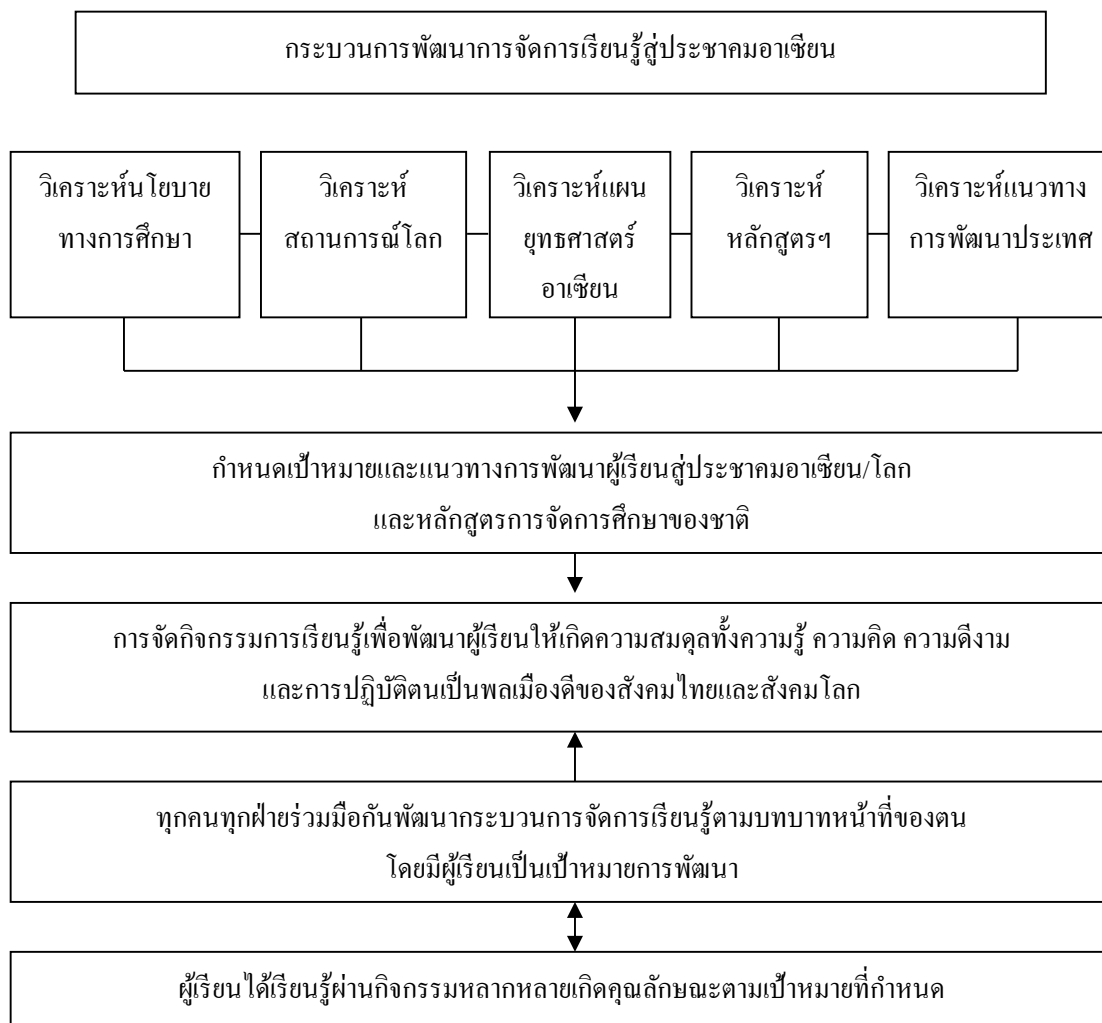
เกียรติมณูญ บัวชื่น (2557, หน้า 4) สรุปไว้ว่า ด้านการบริหารจัดการ หมายถึง การกำหนด นโยบาย นโยบายหรือแผนพัฒนาสถานศึกษา วัตถุประสงค์ในการดำเนินงานของสถานศึกษาให้ เกิดความเข้าใจต่อผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและนักเรียนให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม กำหนดแนวทางในการ ดำเนินงาน กำหนดบทบาทอย่างชัดเจน สร้างแรงจูงใจแก่บุคลากร การนิเทศ ติดตาม ประเมินผล การดำเนินงาน จัดสรรงบประมาณ สนับสนุนทรัพยากร พัฒนาศักยภาพ จัดทำข้อมูลสารสนเทศ สร้างเครือข่ายการดำเนินงาน จัดตั้งศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อาเซียน การสื่อสาร สัมพันธ์ทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษา เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

สรุปได้ว่า ด้านการบริหารจัดการ หมายถึง ระดับการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยนำ เรื่องอาเซียนเข้าเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดเป้าหมาย นโยบาย และวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน ของสถานศึกษา สร้างความเข้าใจในนโยบาย วัตถุประสงค์ และเป้าหมายในการดำเนินงานให้ ผู้เกี่ยวข้องทั้งผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและนักเรียน กำหนดแนวทางในการดำเนินงานของทุกฝ่ายให้ มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่ประชาคม อาเซียน แต่งตั้งคณะทำงาน พร้อมทั้งกำหนดบทบาทและหน้าที่ในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการ จัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนไว้อย่างชัดเจน พิจารณาจัดสรรงบประมาณและทรัพยากร สนับสนุนการดำเนินงานบริหารสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน ระดมทรัพยากรสนับสนุนการ ดำเนินงานบริหารสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน โดยขอความร่วมมือจากรัฐบาล เอกชน ผู้ปกครอง และชุมชนใช้เทคโนโลยีในการสื่อสาร การประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการดำเนินงาน สถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษา และมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนอย่างต่อเนื่อง

2. ด้านการจัดการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554, หน้า 19) ให้แนวทางการบริหาร จัดการสถานศึกษาในการเข้าสู่อาเซียน ด้านการจัดการเรียนรู้ว่า ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อ พัฒนาผู้เรียนให้สามารถดำเนินชีวิตด้วยดีในประชาคมอาเซียน ซึ่งต้องดำเนินงานทั้งระบบใน

สถานศึกษาในทุก ๆ ด้าน ดังได้กล่าวมาแล้วนั้น งานวิชาการหรืองานจัดการเรียนรู้ถือเป็นงานหลัก เป็นงานที่จะส่งผลโดยตรงให้การจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ ควรจะต้องมีการ วิเคราะห์ความสอดคล้อง ระหว่างหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แผน ยุทธศาสตร์อาเซียนของชาติ/ กระทรวงศึกษาธิการ และเป้าหมายของการเป็นประชาคมอาเซียน เพื่อกำหนดเป็นหลักสูตรสถานศึกษาที่บูรณาการทุกกิจกรรมทั้งระบบโรงเรียน ได้แก่ การจัดการ เรียนรู้ในชั้นเรียน กิจกรรม ทั้งภายใน โรงเรียนและภายนอกโรงเรียน นอกจากนี้จะต้องเป็น หลักสูตรที่ยึดผลการเรียนรู้ เน้นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และเป็นกิจกรรม ที่มีความหมายต่อผู้เรียน/ ชุมชน แสดงดังภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 กระบวนการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554, หน้า 23)

จรรุวรรณิ แพร์ศรีสกุล (2556, หน้า 6) สรุปไว้ว่า ด้านการบริหารจัดการเรียนรู้ คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถดำเนินชีวิตด้วยดีในประชาคมอาเซียน ซึ่งต้องดำเนินงานทั้งระบบในสถานศึกษาในทุกด้าน โดยบูรณาการจัดการเรียนการสอนให้ครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีการจัดการเรียนการสอนโดยครูชาวต่างชาติ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนสื่อสารภาษาอาเซียนให้ได้ และควรมีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยอาศัยเทคโนโลยี หรือมีการจัดกิจกรรม ชุมชน หรือสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการเรียนรู้มากที่สุด และมีการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงของผู้เรียน

เกียรติมณูญ บัวชื่น (2557, หน้า 7) สรุปไว้ว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 แผนยุทธศาสตร์อาเซียนของชาติ กระทรวงศึกษาธิการ และเป้าหมายของการเป็นประชาคมอาเซียน เพื่อกำหนดเป็นหลักสูตรสถานศึกษาที่บูรณาการทุกกิจกรรมทั้งระบบโรงเรียน ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน กิจกรรมทั้งภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียน นอกจากนี้จะต้องเป็นหลักสูตรที่ยึดผลการเรียนรู้ เน้นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และเป็นกิจกรรมที่มีความหมายต่อผู้เรียน/ชุมชนเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

สรุปได้ว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ระดับการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างเป้าหมายของประชาคมอาเซียน กับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 เพื่อกำหนดเป็นหลักสูตรสถานศึกษา วางแผนการจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม เพื่อสร้างความตระหนักและเจตคติที่ดีเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนต่อผู้เรียน ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้โดยการสอนบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยจัดกิจกรรมที่ทุกคนมีส่วนร่วม เช่น การจัดกิจกรรมค่ายอาเซียน จัดให้มีแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการจัดมุมทุกมุมของโรงเรียนให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดทำแหล่งเรียนรู้อาเซียนศึกษาโดยเน้นการจัดการเรียนรู้ด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งเสริมการพัฒนาสื่อการจัดการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับประชาคมอาเซียน กำหนดให้มีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้ประชาคมอาเซียน โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย เช่น แบบสอบถาม แบบทดสอบ แบบสังเกต เป็นต้น และกำหนดให้ครูสรุป และรายงานความก้าวหน้าของการจัดการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับประชาคมอาเซียนทุกภาคเรียน

3. ด้านการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554, หน้า 19) ให้แนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาในการเข้าสู่อาเซียน ด้านการจัดกิจกรรมของสถานศึกษาว่า สถานศึกษาจะต้องจัดกิจกรรมทั้งที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการเรียนการสอน และที่ไม่เกี่ยวข้องโดยตรง โดยมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ของกิจกรรมให้สอดคล้องกับเป้าหมายของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน
2. กำหนดรูปแบบ แนวการดำเนินงานจัดกิจกรรม รวมทั้งงบประมาณ และทรัพยากรสนับสนุน และกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจน

3. สร้างความรู้ความเข้าใจและการยอมรับร่วมกันของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และแผนงาน
4. ดำเนินกิจกรรมตามแผน
5. มีการสื่อสารประชาสัมพันธ์และการประสานงานทั้งภายในสถานศึกษา ระหว่างสถานศึกษา และชุมชน
6. มีการติดตามประเมินการจัดกิจกรรมและนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการจัดกิจกรรม
7. มีการจัดเก็บข้อมูลและรายงานอย่างเป็นระบบรวมทั้งเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โดยใช้เครือข่ายการสื่อสารในท้องถิ่น

เกียรติคุณ บัวชื่น (2557, หน้า 7) สรุปไว้ว่า ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมในโรงเรียน หมายถึง การกำหนดวัตถุประสงค์ของกิจกรรมให้สอดคล้องกับเป้าหมายของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ กำหนดรูปแบบ แนวการดำเนินงานจัดกิจกรรม รวมทั้งงบประมาณ และทรัพยากรสนับสนุน กำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจน สร้างความรู้ ความเข้าใจและยอมรับร่วมกันของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และแผนงาน ดำเนินกิจกรรมตามแผน สื่อสารประชาสัมพันธ์และการประสานงานทั้งภายในสถานศึกษา ระหว่างสถานศึกษา และชุมชน การติดตามประเมินการจัดกิจกรรมและนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการจัดกิจกรรม จัดเก็บข้อมูลและรายงานอย่างเป็นระบบรวมทั้งเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โดยใช้เครือข่ายการสื่อสารในท้องถิ่น เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

สรุปได้ว่า ด้านการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา หมายถึง ระดับการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยกำหนดวัตถุประสงค์การจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับเป้าหมายของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน กำหนดรูปแบบ แนวทางการดำเนินงานจัดกิจกรรม รวมทั้งงบประมาณ และทรัพยากรสนับสนุน และกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจน สร้างความรู้ ความเข้าใจ และการยอมรับร่วมกันของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และแผนงาน/โครงการ ดำเนินกิจกรรมตามแผนงาน/โครงการที่กำหนดไว้ทุกกิจกรรม มีการสื่อสารประชาสัมพันธ์และการประสานงานทั้งภายในสถานศึกษา ระหว่างสถานศึกษา และชุมชน มีการติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรม และนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง มีการจัดเก็บข้อมูลและรายงานอย่างเป็นระบบทั้งนำไปเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โดยใช้เครือข่ายการสื่อสารในท้องถิ่น

4. ด้านการจัดกิจกรรมสัมพันธ์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554, หน้า 19) ให้แนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาในการเข้าสู่อาเซียน ด้านการจัดกิจกรรมสัมพันธ์ ว่ามีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนเรียนรู้ร่วมกับชุมชน และให้ชุมชนรวมทั้งหน่วยงานภายนอกเป็นแหล่งเรียนรู้ เช่น

1. สถานศึกษาจัดกิจกรรมสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในการอยู่ร่วมกันเป็นประชาคมอาเซียน

2. ส่งเสริมให้บุคคลภูมิปัญญาในท้องถิ่นร่วมให้การเรียนรู้เกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสร้างความตระหนักในบทบาทของการเป็นแหล่งเรียนรู้และต้นแบบวิถีชีวิตอันดีงามของไทยที่จะสืบทอดแก่เด็กไทย

3. ประสานความร่วมมือกับชุมชนในการจัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในท้องถิ่นและส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน

4. สถานศึกษาและชุมชนรวมทั้งเครือข่ายการพัฒนา มีการจัดกิจกรรมร่วมกันอย่างหลากหลายรวมทั้งการให้ความรู้แก่นักเรียนและประชาชนในท้องถิ่น

จารูวรรณิ แพร่ศรีสกุล (2556, หน้า 7) สรุปไว้ว่า การบริหารจัดการเครือข่ายและชุมชนสัมพันธ์ คือ การสร้างความตระหนักและความเข้าใจให้กับชุมชนได้ทราบแนวทางการเข้าสู่อาเซียนของสถานศึกษา โดยการให้ชุมชนเข้าร่วมเครือข่ายแห่งการเรียนรู้ร่วมกับโรงเรียนในด้านต่าง ๆ และส่งเสริมให้โรงเรียนให้พร้อมเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน

เกียรติมนูญ บัวชื่น (2557, หน้า 7) สรุปไว้ว่า ด้านการจัดกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ หมายถึงการจัดกิจกรรมสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในการอยู่ร่วมกันเป็นประชาคมอาเซียน ส่งเสริมให้บุคคลภูมิปัญญาในท้องถิ่นร่วมให้การเรียนรู้เกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสร้างความตระหนักในบทบาทของการเป็นแหล่งเรียนรู้และต้นแบบวิถีชีวิตอันดีงามของไทยที่จะสืบทอดแก่เด็กไทย ประสานความร่วมมือกับชุมชนในการจัดตั้ง และพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น ในท้องถิ่นและส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน สร้างเครือข่ายการพัฒนา มีการจัดกิจกรรมร่วมกันอย่างหลากหลายรวมทั้งการให้ความรู้แก่นักเรียนและประชาชนในท้องถิ่นเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

สรุปได้ว่า ด้านการจัดกิจกรรมสัมพันธ์ หมายถึง ระดับการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการดำเนินงานจัดกิจกรรมสัมพันธ์สู่ประชาคมอาเซียน สร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในการอยู่ร่วมกันเป็นประชาคมอาเซียนให้กับนักเรียนและชุมชน ประสานความร่วมมือกับชุมชนในการจัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนให้เกิดขึ้นในท้องถิ่น สถานศึกษาและชุมชนรวมทั้งเครือข่ายการพัฒนา มีการจัด

กิจกรรมร่วมกันอย่างหลากหลาย รวมทั้งการให้ความรู้แก่นักเรียนและประชาชนในท้องถิ่นร่วมกับชุมชนรวมทั้งเครือข่ายจัดกิจกรรม เพื่อประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ภายนอกชุมชนรับทราบเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านอาเซียน และเปิด โอกาสให้ชุมชนรวมทั้งเครือข่ายมีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผลการจัดกิจกรรม และนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป

5. ด้านการบริหารบุคลากร

จาวรวัฒน์ แพร์ศรีสกุล (2556, หน้า 7) สรุปไว้ว่า ด้านการบริหารบุคลากร คือ การดำเนินงานของครูและผู้บริหารสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่จะเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยควรเร่งเตรียมความพร้อมในการเพิ่มความรู้และพัฒนาทักษะต่าง ๆ เช่น ภาษาอาเซียน วัฒนธรรม เทคโนโลยี หลักสูตรการสอน และการจัดการเรียนรู้โดยมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ต่างองค์กรหรือประเทศในประชาคมอาเซียน

สิริกานต์ เอื้อธารากุล (2559, หน้า 3) สรุปไว้ว่า แนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน ด้านทรัพยากรมนุษย์ คือ บุคลากรของสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา ที่ร่วมกันปฏิบัติงานการบริหารสถานศึกษา

สรวิศ ทนุการ (2558, หน้า 6) สรุปไว้ว่า การพัฒนาครูผู้สอน หมายถึง การที่สถานศึกษามีการดำเนินการเตรียมความพร้อมให้ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน มีการออกแบบการจัดการเรียนรู้และบูรณาการเรื่องประชาคมอาเซียนในการจัดการเรียนรู้ สามารถใช้สื่อเทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ พร้อมทั้งมีการวัดผล ประเมินผล และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเครือข่ายการเรียนรู้ได้

สรุปได้ว่า ด้านการบริหารบุคลากร หมายถึง ระดับการดำเนินงานของสถานศึกษาโดยจัดสรร คัดเลือก และแต่งตั้งบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถรับผิดชอบงานเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน พัฒนาบุคลากรโดยให้เข้ารับการอบรม และศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนและวัฒนธรรมของอาเซียน ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ติดตามข่าวสารต่าง ๆ และส่งเสริมให้เข้าร่วมกิจกรรมนำเสนอผลงานในการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน ส่งเสริมให้บุคลากรจัดกระบวนการเรียนรู้โดยการสอนบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ส่งเสริมให้บุคลากรแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการจัดการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างครูผู้สอนในทุกประเทศอาเซียน ส่งเสริมให้บุคลากรเข้าร่วมกลุ่มเครือข่ายการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน รวมทั้งการเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน จากหน่วยงานภายนอก และมีนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของบุคลากร

2.6 ปัญหาการดำเนินงานอาเซียนศึกษาของสถานศึกษา

รัตนา สีปา (2557, หน้า 97) ศึกษาปัญหาการบริหารเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 พบว่า ปัญหาการบริหารเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านวิชาการ พบปัญหาคือ สถานศึกษาขาดการวิจัยทางวิชาการและวิชาชีพที่เข้าสู่ประชาคมอาเซียน สถานศึกษาวัดผลประเมินผลไม่ครอบคลุมตามจุดประสงค์ในการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน และสถานศึกษาขาดกิจกรรมการแนะแนวความรู้เกี่ยวกับ 8 ทักษะวิชาชีพเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานอาเซียน ด้านงบประมาณ พบปัญหาคือ สถานศึกษาขาดงบประมาณสนับสนุนจากท้องถิ่นในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับอาเซียน สถานศึกษาขาดการระดมทุนการศึกษาเพื่อเตรียมพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และสถานศึกษาขาดการเสนอโครงการจากกลุ่มสาระต่าง ๆ เพื่อใช้จ่ายเงินเตรียมพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ด้านบุคคล พบปัญหาคือ ครูขาดการใช้หนังสือ ตำราเรียน และสื่อที่เป็นภาษาต่างประเทศในการจัดการเรียนรู้ ครูขาดความพร้อมในการสื่อสารภาษาอังกฤษ และสถานศึกษาขาดการแต่งตั้งคณะทำงานในการพัฒนาการศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ส่วนด้านบริหารทั่วไป พบปัญหาคือ สถานศึกษาขาดการจัดตั้งชมรมครูประชาคมอาเซียนในระดับสถานศึกษา สถานศึกษาขาดการประสานงานกับศูนย์เครือข่ายอาเซียน และสถานศึกษาขาดการจัดระบบสารสนเทศเกี่ยวกับกลุ่มประเทศอาเซียน

กฤตยาพร ช่างปั้น (2558, หน้า 250) ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอ่างทอง พบว่า ปัญหาด้านการบริหารงานวิชาการที่พบมากที่สุด ได้แก่ สถานศึกษาส่วนใหญ่ขาดงบประมาณในการจ้างบุคลากรด้านภาษาอาเซียน เช่น ภาษาพม่า ภาษามลายู ภาษาลาว ๆ ที่จะนำมาจัดการเรียนรู้แก่นักเรียน เนื่องจากสถานศึกษาแต่ละแห่งมีงบประมาณที่ไม่เท่ากัน จึงทำให้ไม่สามารถจัดสรรงบประมาณในด้านนี้ได้ อีกทั้งบุคลากรด้านภาษาอาเซียนมีน้อย ดำเนินการสรรหาว่าจ้างได้ยาก ยังไม่มีมาตรฐานใด ๆ รองรับคุณภาพด้านบุคลากรภาษาอาเซียน ทำให้โรงเรียนขาดความมั่นใจในการวางแผนการจัดงบประมาณว่าจ้างบุคลากรด้านภาษาอาเซียน

ศรัณย์ภัทร อินเทพา (2558, หน้า 113) ศึกษาปัญหาการเตรียมพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 พบว่า ปัญหาการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งแสดงให้เห็นการตื่นตัวหรือความกระตือรือร้นสู่การเปลี่ยนแปลงในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนยังอยู่ในระดับไม่น่าพอใจเท่าที่ควร

ประภัสสร เทพชาตรี (2560, เว็บไซต์) กล่าวถึง ปัญหาการดำเนินงานอาเซียนศึกษาของสถานศึกษา ไว้ว่า การศึกษาไทยในประชาคมสังคม และวัฒนธรรมอาเซียนมุ่งหวังให้เป็นประชาคมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งประกอบด้วยความร่วมมือในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม สิทธิและความยุติธรรมทางสังคม ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม และการสร้างอัตลักษณ์อาเซียน อย่างไรก็ตามยังมีปัญหาดังนี้

1. ระบบการศึกษาของไทยยังขาดการพัฒนาทักษะ สมรรถนะ และทัศนคติ ในความเป็นนานาชาติ และการทำงานแบบมืออาชีพให้กับนักเรียน นักศึกษา เพื่อพร้อมทำงานในประชาคมอาเซียน

2. ระบบการศึกษาไทยยังขาดหลักสูตรที่จำเป็นในการพัฒนาผู้เรียนให้มีภาวะผู้นำ เรียนรู้การทำงานร่วมกัน เข้าใจสังคมพหุวัฒนธรรม และสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก เพื่อพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้

3. ประชาชนคนไทยยังขาดทักษะความรู้เกี่ยวกับความร่วมมือด้านสังคมและวัฒนธรรมของอาเซียน โดยเฉพาะเรื่องสวัสดิการสังคม สิทธิผู้ด้อยโอกาส การสร้างอัตลักษณ์ สิ่งแวดล้อม

4. นักเรียนของไทยยังขาดจิตสำนึกและความรับผิดชอบ ในเรื่องสวัสดิการสังคม ปกป้องสิทธิผู้ด้อยโอกาส และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในบริบทของประชาคมอาเซียน

5. ระบบการศึกษาไทยยังไม่มีมาตรการชัดเจน ในการสร้างอัตลักษณ์อาเซียน ให้เกิดขึ้นกับนักเรียนและประชาชน

6. ระบบการศึกษาไทยยังขาดการทำให้ให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อประเทศเพื่อนบ้าน และทักษะด้านภาษาอังกฤษ และภาษาประเทศสมาชิกอาเซียน

7. ระบบการศึกษาไทยยังขาดการพัฒนาศักยภาพและทักษะที่จำเป็น ในการประกอบอาชีพของบัณฑิตเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

สรุปได้ว่า การดำเนินงานอาเซียนศึกษาของสถานศึกษา ยังพบปัญหาที่ควรมีการแก้ไข เพื่อให้สถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายรัฐบาลคือ ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในรูปแบบของการฝึกอบรมและการวิจัยและส่งเสริมการศึกษา

4. บริบทของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ในการดำเนินงานอาเซียนศึกษาของสถานศึกษา

4.1 ข้อมูลทั่วไป

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแล ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มีสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 161 แห่ง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2, 2561, หน้า 4)

4.2 การพัฒนาสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

การพัฒนาสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2 เป็นการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ซึ่งประกอบด้วย 3 เสาหลัก ได้แก่ หนึ่งเสาประชาชนการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (Asean Political and Security Community-APSC) เสาสอง ได้แก่ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (Asean Economic Community-AEC) และเสาที่สาม ได้แก่ ประชาคมและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาทั่วไปของกระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดการศึกษา และผลักดันการดำเนินการด้านการศึกษาของประเทศไทยให้สอดคล้องต่อการเป็นประชาคมอาเซียน และพัฒนาเยาวชนไทยให้มีความพร้อมในการเป็นพลเมืองที่ดีของประชาคมอาเซียน

แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2559 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2 มีการวางแผนพัฒนาสามารถเตรียมรับกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ดังนี้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2, 2559, หน้า 14)

1. สร้างความรู้ความเข้าใจและส่งเสริมความเข้มแข็ง และเป็นพี่เลี้ยงให้แก่สถานศึกษา เกี่ยวกับการเตรียมตัวสู่ประชาคมอาเซียน การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน
2. ส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนจัดหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนอย่างเหมาะสม
3. ศึกษา วิจัยการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน การพัฒนาโรงเรียนต้นแบบการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้ให้แก่โรงเรียนทั่วไปในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นอาเซียนและการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน

4. จัดทำสื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน เพื่อใช้ในกิจกรรมสร้างความตระหนักและความเข้มแข็งเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน

5. ประชาสัมพันธ์การเตรียมตัวสู่ประชาคมอาเซียน โดยผ่านสื่อสารมวลชน แผ่นพับ / ไปสเตอร์ เว็บไซต์ ฯลฯ

6. นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานของ โรงเรียนเสนอสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สรุปได้ว่า การพัฒนาสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 เป็นการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน และผลักดันการดำเนินการด้านการศึกษาของประเทศไทยให้สอดคล้องต่อการเป็นประชาคมอาเซียน และพัฒนาเยาวชนไทยให้มีความพร้อมในการเป็นพลเมืองที่ดีของประชาคมอาเซียน

4.3 บทบาทของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ได้กำหนดบทบาทการดำเนินงานด้านต่างประเทศเชิงรุก โดยเน้นการกระชับความสัมพันธ์และการขยายความร่วมมือกันภายใต้กรอบความร่วมมือด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะกรอบความร่วมมือด้านการศึกษา เนื่องจากการศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการขับเคลื่อนความเจริญรุ่งเรืองของประเทศไทยและภูมิภาค ความร่วมมือดังกล่าวเป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของประเทศสมาชิกอาเซียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขยายโอกาสทางการศึกษา การยกระดับคุณภาพการศึกษา การใช้โครงสร้างพื้นฐานสิ่งอำนวยความสะดวก และเทคโนโลยีการสื่อสาร ตลอดจนการบริหารจัดการทางการศึกษาในเชิงคุณภาพ เพื่อสร้างประชาคมอาเซียน และมีความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน ดังนั้น เพื่อผลักดันการดำเนินการด้านการศึกษาของประเทศไทยให้สอดคล้องต่อการเป็นประชาคมอาเซียน และพัฒนาเยาวชนไทยให้มีความพร้อมที่สำคัญสำหรับการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดสรรงบประมาณ ให้มีโรงเรียนศูนย์อาเซียนศึกษา (ASEAN learning school) เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาให้เป็นศูนย์อาเซียนศึกษา และจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องประชาคม การเมือง และความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม การพัฒนาสิ่งแวดล้อม การจัดการด้านภัยพิบัติ และจัดทำหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรอาเซียน (ASEAN curriculum sourcebook) เพื่อเตรียมคนเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 คือ โรงเรียนหงสประภาสประสิทธิ์เป็นศูนย์

อาเซียนศึกษา โดยมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2, 2559, หน้า 19)

1. แต่งตั้งคณะกรรมการ และครูผู้สอนเพื่อทำหน้าที่เป็นครูผู้รับผิดชอบศูนย์อาเซียนศึกษา
2. จัดตั้งศูนย์อาเซียนศึกษา เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้โดยจัดกิจกรรมสร้างความตระหนักรู้ให้บริการและพัฒนาการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน
3. พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นอาเซียนและการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน
4. สอนภาษาของประเทศสมาชิกอาเซียน
5. จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนสู่ประชาคมอาเซียน ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน
6. จัดทำและบริการสื่อการเรียนรู้ภายในโรงเรียนและโรงเรียนเครือข่าย
7. จัดงานวันอาเซียนเดย์ สัปดาห์อาเซียน หรือกิจกรรมค่ายวิชาการเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนที่เน้นเรื่องอัตลักษณ์ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอาเซียน และ โครงการสร้างความตระหนักในอาเซียน
8. ประสานสัมพันธ์กับประเทศสมาชิกอาเซียน 9 ประเทศ
9. สรุปและรายงานผลการดำเนินงาน โครงการของศูนย์อาเซียนศึกษาต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ส่วนบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 แห่งอื่น ๆ จะแตกต่างกันตามจุดเน้น หรือลักษณะเฉพาะของโรงเรียน โดยมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2, 2559, หน้า 20)

1. จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นอาเซียนและจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักเกี่ยวกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
2. จัดบรรยากาศการเรียนรู้และจัดมุมอาเซียน หรือตั้งศูนย์อาเซียนศึกษา เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน
3. จัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนสู่ประชาคมอาเซียน ภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียน
4. จัดทำ หรือจัดหาสื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน

5. จัดงานวันอาเซียนเดย์ สัปดาห์อาเซียน หรือกิจกรรมค่ายวิชาการเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน

6. ประสานสัมพันธ์กับประเทศสมาชิกอาเซียน 9 ประเทศ ตามความพร้อมของตนเอง ชุมชน หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาและเตรียมนักเรียนให้มีความพร้อมและมีสมรรถนะที่สำคัญในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้ตามบริบทและความเหมาะสม โดยการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา หรือการเตรียมความพร้อมอย่างจริงจัง และส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนตามความพร้อมของชุมชน หรือหน่วยงานต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เช่น ความรู้ความสามารถ สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้ งบประมาณและทรัพยากร ความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรม เป็นต้น

สรุปได้ว่า การดำเนินงานอาเซียนศึกษาของสถานศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 นั้น สถานศึกษาหรือผู้บริหารจะดำเนินการบริหารจัดการด้วยตนเองตามหลักการบริหาร และพัฒนาสถานศึกษาตามแนวทางที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำหนดให้ตามสภาพบริบทของแต่ละสถานศึกษา

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

กิตติพงษ์ เจนจบ (2556, หน้า 65) วิจัยเรื่อง การศึกษาความพร้อมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ความพร้อมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) การเปรียบเทียบความพร้อมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่มีความพร้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และ 3) แนวทางการเตรียมความพร้อมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ควรสร้างความตระหนักให้กับผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา ให้เห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนกระจ่ายงบประมาณอย่างทั่วถึงและเพียงพอ ด้านการจัดทำหลักสูตรควรประเมินและพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นรูปธรรมโดยการศึกษาดูงาน อบรมเชิงปฏิบัติการ สัมมนา และด้านการวางแผน การดำเนินการใช้หลักสูตร ควร

กำหนดนโยบายชัดเจน มีการนิเทศ กำกับ ติดตามอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ควรให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน

จารุวรรณิ แพร์ศรีสกุล (2556, หน้า 135) วิจัยเรื่อง สภาพและแนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการบริหารสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ มีการเตรียมความพร้อมสู่อาเซียนในระดับมากทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการบริหารบุคคล ด้านการบริหารการจัดการเรียนรู้ และด้านการบริหารจัดการเครือข่ายและชุมชนสัมพันธ์ 2) การเปรียบเทียบระดับความคิดของครู ผู้บริหาร และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพบริหารสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน และ 3) การศึกษาข้อเสนอแนะ พบว่าควรมีการพัฒนาครูเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนเพิ่มมากขึ้น

ต่อตระกูล บุญปลุก (2556, หน้า 92) วิจัยเรื่อง การเตรียมความพร้อมและการศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขด้านการจัดการเรียนรู้ของครูและผู้บริหารสู่ความเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ของโรงเรียนบ้านเวียงพาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ ครูมีความพร้อมตามตัวชี้วัดทั้งสิ้น 4 ตัวชี้วัด ได้แก่ ครูผู้สอนมีความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ครูใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ICT) ในการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลและการเผยแพร่ผลงานทั้งระบบออนไลน์และออฟไลน์ ครูใช้เทคนิคและวิธีสอนที่หลากหลายในการจัดการเรียนรู้ และครูใช้การวิจัย สือ นวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ตัวชี้วัดที่ยังมีอุปสรรคและปัญหา มีทั้งสิ้น 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ ครูสามารถใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร ครูใช้หนังสือ ตำราเรียน และสื่อที่เป็นภาษาต่างประเทศในการจัดการเรียนรู้ ครูสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ในประเทศ และกลุ่มประชาคมอาเซียนด้านผู้บริหารมีความพร้อมตามตัวชี้วัดทั้งสิ้น 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการจัดการเรียนรู้สู่ประเทศอาเซียน ผู้บริหารมีความสามารถในการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงาน ตัวชี้วัดที่ยังมีอุปสรรคและปัญหา มีทั้งสิ้น 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ ผู้บริหารมีทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษ เพื่อออกการสื่อสารและทักษะการใช้ ICT ผู้บริหารมีความสามารถในการประสานเครือข่ายเพื่อความร่วมมือการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน และผู้บริหารมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสารกับภาคีเครือข่ายในกลุ่มประชาคมอาเซียน อุปสรรคและปัญหาที่พบในหลายตัวชี้วัดล้วนเกี่ยวเนื่องจากปัญหาด้านการขาดทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ ทั้งของครูและผู้บริหาร และปัญหาด้านภาคีเครือข่ายความร่วมมือระหว่างประเทศที่ไม่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม แนวทางแก้ไขด้านทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ ได้แก่ สร้างความตระหนักถึงความสำคัญของภาษาอังกฤษและส่งเสริม

ให้ทั้งครูและผู้บริหารฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษกับครูชาวต่างชาติและเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง แนวทางแก้ไขด้านภาคีความร่วมมือระหว่างประเทศในประเทศในประชาคมอาเซียน คือ การจัดตั้งภาคีเครือข่ายความร่วมมือระหว่างประเทศในกลุ่มประเทศสมาชิกลงสู่ระดับโรงเรียน โดยการสนับสนุนจากนโยบายทางภาครัฐ

เสาวนิตย์ ศรีวงษา (2556, หน้า 86) วิจัยเรื่อง การดำเนินงาน ปัญหา และข้อเสนอแนะในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 ผลการวิจัยพบว่า สภาพในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของบุคลากรในโรงเรียน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน คือ ด้านการเตรียมตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียน และอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านการพัฒนาบุคลากร รองลงมา คือ ด้านความเปลี่ยนแปลงของระบบงาน และด้านความหลากหลายของงานที่อพยพเข้าประเทศ ส่วน ผลเปรียบเทียบสภาพในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของบุคลากร ในโรงเรียนตามสถานภาพด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านความเปลี่ยนแปลงของระบบงาน และด้านความหลากหลายของงานที่จะอพยพเข้าประเทศ และด้านการพัฒนาบุคลากร ส่วนด้านการเตรียมตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียน ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เกียรติมนูญ บัวชื่น (2557, หน้า 101) วิจัยเรื่องการศึกษาสภาพและแนวทางในการบริหารสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมในโรงเรียน และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ และ 2) แนวทางในการบริหารสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ การจัดตั้งที่ปรึกษาศูนย์อาเซียนศึกษาในโรงเรียนที่เป็นศูนย์อาเซียนควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ กิจกรรม และแผนการดำเนินงานของเครือข่ายโรงเรียนศูนย์อาเซียน มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล สถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน และสร้างเครือข่ายการดำเนินงานกับผู้นำชุมชน ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง ด้านการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ พัฒนาหลักสูตรที่เน้นกระบวนการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมการใช้ศูนย์การศึกษาอาเซียนเพื่อเป็นแหล่ง

เรียนรู้เพิ่มเติมของทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และกำหนดสมรรถนะผู้เรียนที่เกี่ยวข้องกับประชาคมอาเซียน ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมในโรงเรียน ได้แก่ นำผลการประเมินการจัดกิจกรรม ไปใช้ปรับปรุงการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน จัดเก็บข้อมูลและสรุปรายงานการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนอย่างเป็นระบบ และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ โดยใช้เครือข่ายการสื่อสารในท้องถิ่นเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และด้านการจัดกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ ได้แก่ สร้างเครือข่ายการพัฒนาการเรียนรู้สู่ประชาคม ประสานความร่วมมือกับชุมชนในการจัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ และสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ชุมชนเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน

รัตนา สีปา (2557, หน้า 88) วิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาการบริหารเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่เรียงตามค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านงบประมาณ รองลงมาคือ ด้านบุคคล และด้านบริหารทั่วไป และ 2) แนวทางการแก้ปัญหาการบริหารเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 สรุปได้ว่า ด้านวิชาการ ควรมีแนวทางดำเนินการโดยสถานศึกษาสร้างความตระหนักให้กับผู้บริหารและครูในเรื่องวิจัยทางวิชาการและวิชาชีพที่เข้าสู่ตลาดแรงงานอาเซียน และเน้นการวัดผลประเมินผลให้ครอบคลุมตามตัวชี้วัดในหลักสูตรแกนกลาง รวมทั้งสนับสนุนหนังสือ สื่อที่เป็นภาษาอังกฤษให้ครูและเด็กได้ศึกษาเรียนรู้ จัดอบรม ศึกษาคุณงานด้านวิชาการอยู่เสมอ และแต่งตั้งคณะทำงานจัดกิจกรรมเกี่ยวกับ 8 ทักษะวิชาชีพเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานอาเซียนให้กับนักเรียนได้เรียนรู้ตามอาชีพที่สนใจ ด้านงบประมาณ ควรมีแนวทางดำเนินการโดยสถานศึกษาประชุมวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณให้เพียงพอและเหมาะสมกับโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งประสานสัมพันธ์กับชุมชนผู้ปกครอง เพื่อการระดมทุนทางการศึกษา ด้านบุคคล ควรมีแนวทางดำเนินการโดยผู้บริหารสร้างขวัญกำลังใจให้ครูมีความมั่นใจโดยการจัดฝึกอบรมการใช้ภาษาอังกฤษอยู่เสมอ สถานศึกษาให้ครูที่จบเอกอังกฤษใช้หนังสือตำราเรียนและสื่อที่เป็นภาษาต่างประเทศ หางบสนับสนุนจ้างครูที่เป็นเจ้าของภาษามาสอนให้ครูและนักเรียนได้ฝึกใช้ภาษาจริง และด้านบริหารทั่วไป ควรมีแนวทางดำเนินการโดยสถานศึกษาหาแกนนำที่มีความพร้อมทั้งบุคลากร ทั้งอาคารสถานที่ และสื่อ พร้อมทั้งให้มีผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศเกี่ยวกับกลุ่มประเทศอาเซียน และสถานศึกษาควรมีมุมอาเซียนหรือห้องอาเซียนไว้จัดระบบสารสนเทศเกี่ยวกับกลุ่มประเทศอาเซียน ใช้ห้องเรียนคุณภาพจัดเก็บสารสนเทศเกี่ยวกับกลุ่มประเทศอาเซียน

สุริรัตน์ อุทธา (2558, หน้า 556) วิจัยเรื่อง การเตรียมความพร้อมของโรงเรียนเพื่อรองรับ การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน กลุ่มเครือข่ายลิกไนต์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การเตรียมความพร้อมของโรงเรียนเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคม อาเซียน กลุ่มเครือข่ายลิกไนต์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 โดยรวมมีการเตรียมความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านแล้วพบว่า ด้านที่มี การเตรียมความพร้อมมาก ได้แก่ ด้านแต่งตั้งคณะกรรมการ ประชุมคณะกรรมการ ด้านส่งเสริม สนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินงาน ด้านวางแผนพัฒนาครู บุคลากร สนับสนุนครูและบุคลากรใน สถานศึกษาเป็นสมาชิกสมาคม ชมรมครูอาเซียน ส่วนด้านที่มีการเตรียมความพร้อมปานกลาง ได้แก่ ด้านจัดตั้งเครือข่ายสถานศึกษา ด้านการดำเนินงานพัฒนาการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน ด้านการ นิเทศภายในสถานศึกษา และด้านสรุปและรายงานผลการดำเนินงาน การประชาสัมพันธ์ สำหรับ แนวทางการแก้ไขปัญหาการเตรียมความพร้อมของโรงเรียนเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารสถานศึกษา โดยผู้สัมภาษณ์ให้ข้อเสนอแนะไว้ดังนี้ ด้าน แต่งตั้งคณะกรรมการ ประชุมคณะกรรมการ โรงเรียนควรมีการสร้างตระหนักและเตรียมความ พร้อมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการที่จะดำเนินการขับเคลื่อนด้านนโยบาย ในการเตรียมความพร้อมเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ ด้านส่งเสริม สนับสนุนทรัพยากรใน การดำเนินงาน ครูและนักเรียนควรช่วยกันจัดทำสื่อการเรียนการสอนที่สามารถใช้ในกิจกรรมการ เตรียมความพร้อมเข้าสู่อาเซียนเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และความเข้าใจด้วยตัวเอง ด้าน วางแผนพัฒนาครู บุคลากร สนับสนุนครูและบุคลากรในสถานศึกษาเป็นสมาชิกสมาคม ชมรมครู อาเซียน โรงเรียนต้องมีการวางแผนพัฒนาบุคลากร โดยการจัดฝึกอบรมเพิ่มศักยภาพเพื่อใช้ในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนเกี่ยวกับอาเซียน ด้านจัดตั้งเครือข่ายสถานศึกษา ควรมีการกำหนด แนวทางการดำเนินงานในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยให้ทุกโรงเรียนมีส่วนร่วม ในการดำเนินงานเพื่อให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันเพื่อเป็นการสร้างภาคีเครือข่ายร่วมกัน ด้าน การดำเนินงานพัฒนาการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน ควรเน้นรูปแบบการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้ด้วยตัวเอง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิชาการเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน โดยการจัดการสอนด้วย วิธีการที่หลากหลาย ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา โรงเรียนต้องสร้างความเข้าใจและทัศนคติ เกี่ยวกับการนิเทศ ติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษาว่าเป็นการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาให้ครูและ บุคลากรทางการศึกษาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านสรุปและรายงานผลการ ดำเนินงาน การประชาสัมพันธ์ ควรมีการสรุปและรายงานผลการดำเนินการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานทั่วไป และด้านบริหารงานบุคคล ที่ส่งผลให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีความสามารถ เรียนรู้ได้อย่างมีความสุข และสามารถแข่งขันในอาเซียนได้

เจียรนัย ภูดอนตอง (2558, หน้า 70) วิจัยเรื่อง การบริหารจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติหรือเป็นจริงในระดับปานกลาง ประเด็นที่เห็นว่ามี การปฏิบัติหรือเป็นจริงอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การกำหนดให้มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่วนประเด็นที่เห็นว่ามี การปฏิบัติหรือเป็นจริงอยู่ในระดับต่ำสุด คือ การสนับสนุนให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาเป็นสมาชิกสมาคม/ชมรมครูอาเซียน ส่วนปัญหาในการบริหารจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน คือ สถานศึกษาขาดการแต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินการเกี่ยวกับอาเซียนอย่างเป็นทางการ ขาดการวางแผนในการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับอาเซียน งบประมาณในการจัดกิจกรรมอาเซียนไม่เพียงพอ ไม่มีการประชุมชี้แจง การดำเนินกิจกรรมอาเซียนแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบอย่างทั่วถึงและเป็นทางการ ไม่มีผู้รับผิดชอบเครือข่ายอาเซียนอย่างชัดเจน การจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับอาเซียนในโรงเรียนไม่สามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างแท้จริง การนิเทศติดตามไม่มีประสิทธิภาพ ไม่มีการจัดตั้งชมรมครูอาเซียนในโรงเรียน รวมถึงการสรุปและรายงานผลการดำเนินงานเกี่ยวกับอาเซียนไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง สำหรับข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน คือ สถานศึกษาควรสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่แก่คณะกรรมการ จัดทำปฏิทินในการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับอาเซียน ชี้แจงแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับอาเซียนของสถานศึกษาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบอย่างทั่วถึง ควรมีผู้รับผิดชอบแต่ละสถานศึกษามาทำงานร่วมกันในกลุ่มเครือข่าย รวมถึงการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับอาเซียนควรคำนึงถึงการนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาประเทศในอาเซียน เป็นต้น นอกจากนี้การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล ควรรายงานผลการดำเนินงานตามสภาพความเป็นจริง และต้นสังกัดควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรมอาเซียนอย่างเพียงพอ และส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูทุกคนได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกชมรมครูอาเซียน

เอมอร โลหิต (2558, หน้า 603) วิจัยเรื่อง การบริหารจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยรวมสถานศึกษาทุกขนาดมีการเตรียมความพร้อมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 2) สถานศึกษาขนาดเล็กมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนทุกด้านมากกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดใหญ่ และสถานศึกษาขนาดเล็กมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนทุกด้านมากกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .05 และ 3) ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ในด้านต่าง ๆ ดังนี้ ด้านคุณภาพนักเรียนที่ควรดำเนินการสูงสุด คือ รัฐบาลควรมีการจัดสรรงบประมาณ ในการจัดหาสื่อประกอบการเรียนการสอน และ ควรมีวิชยากรภายนอกมาให้ความรู้แก่นักเรียนเพื่อเป็นการกระตุ้นความสนใจคุณภาพครู ที่ควรดำเนินการสูงสุด คือ ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้เข้ากับประชาคมอาเซียน รองลงมา คือ ครูต้องมีทักษะด้านภาษาโดยเฉพาะภาษาอังกฤษ ด้านคุณภาพผู้บริหารสถานศึกษาที่ควรดำเนินการสูงสุด คือ ผู้บริหารควรมีการสนับสนุนส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเตรียมความพร้อมสู่อาเซียน

ลัดดาวัลย์ อินทโชติ (2559, หน้า 89) วิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ในการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ในการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ 1) การส่งเสริมและพัฒนาความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษ และเจตคติในการจัดการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนแก่ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาสู่ความเป็นอาเซียน การส่งเสริมและพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี และการบริหารสถานศึกษาโดยใช้เครือข่าย 2) ระดับการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ในการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน เมื่อจำแนกตามประเภทการดำเนินงาน ประเภทการดำเนินงานประเทศอาเซียน และขนาดของสถานศึกษา พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการจำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่าไม่แตกต่างกัน และ 3) แนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาตามยุทธศาสตร์ในการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน มีดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูและนักเรียนเรียนรู้การใช้ภาษาในกลุ่มประเทศอาเซียน เปิดโอกาสให้ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนมีส่วนร่วมศึกษาดูงานในสถานศึกษาเครือข่ายอาเซียน และพัฒนานวัตกรรมอาเซียนศึกษา

สิริกานต์ เอื้อธารากุล (2559, หน้า 88) วิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการมีการบริหารอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านทรัพยากรมนุษย์ และด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านที่มีการบริหารน้อยที่สุด คือ ด้านเงิน ตามลำดับ และ 2) แนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ประชาคม

อาเซียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง มีแนวทาง ดังนี้ ทรัพยากรมนุษย์ ทำการสำรวจความต้องการในการไปศึกษาคูงานหรือร่วมงานสัมมนาทั้งในและต่างประเทศ ทำการสอบถามความต้องการ การงบประมาณ ในด้านการส่งเสริมการพัฒนาทักษะภาษาต่างประเทศและ ร่วมกันจัดหางบประมาณเพิ่มเติมจากแหล่งงบประมาณภายนอก ด้านวัสดุ อุปกรณ์ สร้างเครือข่าย ขอความร่วมมือจากมหาวิทยาลัยในพื้นที่เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนและ แลกเปลี่ยนบุคลากร และ ด้านการจัดการ จัดทำแผนพัฒนาวิชาการคู่อาเซียน โดยการจัดให้มีเวทีทำ กิจกรรมและทำการปรับปรุงหลักสูตรเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

จุฑามาศ เหลืองอร่าม (2561, หน้า 242) วิจัยเรื่อง การบริหารการจัดการศึกษาของ สถานศึกษาต้นแบบอาเซียนศึกษาระดับประถมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาต้นแบบอาเซียนศึกษา ของโรงเรียนวัดดอนไก่อี้อยู่ มีการบริหารจัดการด้านบุคคล การบริหารดำเนินการกิจกรรม การบริหาร โดยการตั้งศูนย์อาเซียนและในโรงเรียน เครือข่าย และการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นอาเซียน เน้น ภาษาอังกฤษ ICT พหุวัฒนธรรม ภาษาเพื่อนบ้าน และ โรงเรียนคอนซูนห้วยเป็นโรงเรียนต้นแบบ (Buffer school) พบว่า ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาต้นแบบอาเซียนศึกษา โดยมีการบริหารจัดการด้านบุคคล การบริหารจัดการด้านหลักสูตรอาเซียน การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นอาเซียน การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นภาษาเพื่อนบ้าน การพัฒนาหลักสูตรพหุวัฒนธรรม ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนา และ 2) ประสิทธิภาพของสถานศึกษาต้นแบบอาเซียนศึกษาของโรงเรียน วัดดอนไก่อี้อยู่ โรงเรียนต้นแบบ (Sister school) พบว่า นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ประชาคมอาเซียนความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มประเทศอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ สามารถสื่อสารภาษา ตากาล็อกเบื้องต้นอย่างง่าย ได้เป็นที่ตั้งศูนย์อาเซียนศึกษาและโรงเรียนเครือข่ายทั้ง 8 โรงเรียน และ โรงเรียนคอนซูนห้วย โรงเรียนต้นแบบ (Buffer school) คุณภาพของนักเรียน พบว่า จากการ ทดสอบความรู้นักเรียนหลังเรียนผลปรากฏว่า นักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากสื่อ สามารถใช้ทักษะภาษาอังกฤษทั้งด้านการฟัง พูด อ่านและเขียน จากคณะวิทยากร และได้พัฒนา ตนเองเป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ เพิ่มศักยภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษสูงขึ้น จริงตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

อัมเมอร์สัน (Emmerson, 2005, Abstract) ศึกษาการวิเคราะห์ห้ความมั่นคงความเป็น ประชาคม และพรรคการเมือง เป้าหมายความมั่นคง สันติภาพ คือ ความสงบสุข ความเจริญรุ่งเรือง ภายใต้อิทธิพลของ กลยุทธ์ใหม่ที่เหมาะสมกับสถานการณ์เพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงจะได้

เตรียมความพร้อมในการเป็นประชาคมอาเซียนในศตวรรษที่ 21 ดังนั้น ผู้นำทางการศึกษาจะต้องมีวิสัยทัศน์รอบด้าน และรู้เท่าทันเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปเมื่อเข้าร่วมประชาคมอาเซียน เพื่อจะได้วางแผนและดำเนินการผลิตบุคลากรได้ตรงกับความต้องการของประชาคมอาเซียนในอนาคต

พาร์โยโน (Paryono) (อ้างถึงใน สรวิต ทนุการ, 2558, หน้า 65) ได้ศึกษาความคิดริเริ่มในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในการตอบสนองการเพิ่มขึ้นของการเคลื่อนย้ายแรงงานในภูมิภาค และที่อยู่ห่างไกล องค์กรแรงงานนานาชาติ ได้รายงานประเด็นสำคัญการแข่งขันการเจริญเติบโต และการพัฒนาในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การแสดงความคิดเห็นที่น่าสนใจ มุมมอง การเคลื่อนที่ของแรงงานผู้อพยพ 13.5 ล้านคนจากต่างประเทศในอาเซียนและเพิ่มจำนวนอย่างต่อเนื่อง จากการใช้ข้อมูลปฐมภูมิ และทฤษฎีภูมิอธิบายแนวโน้มการเคลื่อนย้าย แนวโน้มการตอบสนองในภูมิภาคประจำภาค และระดับโรงเรียน บางความคิดที่ไม่หยุดยั้งในภูมิภาคระดับชาติ ทักษะการจำแนกและข้อตกลง ขอบข่ายความก้าวหน้า คุณสมบัติ ระบบการประกันคุณภาพ ข้อตกลงและยิ่งกว่านั้น พบว่า การเริ่มต้นในระดับโรงเรียนในการตอบสนองการอพยพเคลื่อนย้ายของแรงงาน

ซูกิมูระ (Sugimura, 2012, p.85) วิจัยเรื่อง การดำเนินงานการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ผลการวิจัยพบว่า เครือข่ายการศึกษาในระดับภูมิภาคและโครงการความร่วมมือของมหาวิทยาลัยในการพัฒนาในแต่ละขั้นมีการดำเนินงานที่แตกต่างกัน มีการตื่นตัวเกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่มากขึ้นในภูมิภาคเอเชีย มีการจัดทำโปรแกรมทางภาษา ชุรกรรมทางการเงิน การกระจายทางการศึกษาที่สูงขึ้น ความร่วมมือระหว่างประเทศดังกล่าวก่อให้เกิดการศึกษารูปแบบใหม่ระหว่างประเทศ เพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

จากการศึกษางานวิจัยภายในประเทศ และงานวิจัยต่างประเทศ แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษามีแนวทางในการดำเนินงานอาเซียนศึกษาของสถานศึกษา โดยยึดแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่อาจจะมึบริบทแตกต่างกันออกไป ตามหัวข้อที่ต้องการศึกษา แต่อย่างไรก็ตาม ยังพบปัญหาการดำเนินงานอาเซียนศึกษาของสถานศึกษา ได้แก่ สถานศึกษาขาดการแต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินการเกี่ยวกับอาเซียนอย่างเป็นทางการ ขาดการวางแผนในการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับอาเซียน งบประมาณในการจัดกิจกรรมอาเซียนไม่เพียงพอ ไม่มีการประชุม ชี้แจง การดำเนินกิจกรรมอาเซียนแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบอย่างทั่วถึงและเป็นทางการ ไม่มีผู้รับผิดชอบเครือข่ายอาเซียนอย่างชัดเจน การจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับอาเซียนในโรงเรียนไม่สามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างแท้จริง การนิเทศติดตามไม่มีประสิทธิภาพ ไม่มีการจัดตั้งชมรมครูอาเซียนในโรงเรียน รวมถึงการสรุปและรายงานผลการดำเนินงานเกี่ยวกับอาเซียนไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง